

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

SYMBOLY V HARRY POTTEROVI OD J. K. ROWLINGOVÉ

Bakalářská práce

Studijní program: B7507 – Specializace v pedagogice
Studijní obory: 6107R023 – Humanitní studia se zaměřením na vzdělávání
7507R036 – Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Autor práce: **Martina Vašková**
Vedoucí práce: doc. PhDr. Milan Exner, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina Vašková**
Osobní číslo: **P12000293**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obory: **Humanitní studia se zaměřením na vzdělávání
Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání**
Název tématu: **Symboly v Harry Potterovi od J. K. Rowlingové**
Zadávající katedra: **Katedra filosofie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je vyhledat symboly v díle Harry Potter od J. K. Rowlingové a kategorizovat je pomocí metody dané monografiemi M. Exnera Struktura symbolična v pohledu psychoanalytické literární vědy a Afekt, sen a skutečnost v díle F. M. Dostojevského. Studentka se během vypracovávání BP bude držet organizačních a metodických pokynů vedoucího práce, včetně frekvence a formy konzultací.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

COLBERT, D. Kouzelný svět Harryho Pottera. 1. vyd. Praha: Albatros, 2002. ISBN 80-00-01058-5.

EXNER, M. Afekt, sen a skutečnost v díle F. M. Dostojevského. 1. vyd. Liberec: Bor, 2013. ISBN 978-80-87607-15-2.

EXNER, M. Struktura symbolična v pohledu psychoanalytické literární vědy. 1. vyd. Liberec: Bor, 2009. ISBN 978-80-86807-46-1.

JUNG, M. Kouzlo sebeuskutečnění: Harry Potter v nás. 1. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0164-9.

SMITH, S. Sen jménem Harry Potter: životní příběh J. K. Rowlingové. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2002. ISBN 80-242-0849-0.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Milan Exner, Ph.D.

Katedra filosofie

Datum zadání bakalářské práce:

10. dubna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2015

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2014

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Anotace

Práce si klade za záměr nalézt, roztrždit a interpretovat symboly v prvním díle potterovské série – Harry Potter a kámen mudrců – podle metody popsané v knize Struktura symbolična z pohledu psychoanalytické literární vědy. Nejprve je kniha analyzována z pohledu výskytu mýtů v ní a s tím souvisejících symbolů, je popsán problém chápání skutečnosti a symboličnosti v knize a realizace přechodu mezi těmito dvěma pohledy. V práci je představen děj knihy Harry Potter a kámen mudrců, potom jsou zde představeny základní pojmy jako „symbol” a „archetyp”, na základě metody ze Struktury symbolična jsou symboly roztrždény do šesti archetypových skupin (Self, Matka, Otec, Dítě, Anima, Animus) a v rámci každé skupiny následně do devatenácti vrstev. Každý archetyp i jeho vrstvy jsou stručně definovány včetně příkladů symbolů vyskytujících se v nich. Pro každý archetyp je zde sestavena tabulka zobrazující výskyt symbolů. Závěrem je na základě výsledků v tabulkách sestavena jedna závěrečná shrnující číselná tabulka, na základě které je provedena závěrečná interpretace výsledků symbolické analýzy knihy, a tabulka bodová, zobrazující výskyt symbolů graficky.

Klíčová slova

symboly, archetypy, mýtus, Harry Potter, kámen mudrců, Self, Matka, Otec, Dítě, Anima, Animus, analýza, interpretace

Annotation

The aim of this bachelor thesis is to find, categorize and interpret the symbols in the first book of the Harry Potter saga – Harry Potter and the Philosopher’s Stone – according to the method which is described in the book called Structure of Symbolism from the Perspective of Psychoanalytical Literary Theory. Firstly, the book Harry Potter and the Philosopher’s Stone is analysed from the mythological perspective with a special focus on the symbols that are connected with myths. The problem of understanding the reality and symbolism in the book and the way in which the transition is performed between these two views is described there. The plot of Harry Potter and the Philosopher’s Stone is introduced in the bachelor thesis, then the elementary terms such as “archetype” and “symbols” are presented and the symbols are classified into six archetypal groups (Self, Mother, Father, Child, Anima, Animus) on the basis of the method used in Structure of Symbolism. In each archetypal group there exist nineteen levels. Each archetype and its levels are briefly defined and the examples of the symbols that belong to those are given. Each archetype has its own table presenting the symbols. In conclusion the final table that includes all the symbols and that serve as the basis for the final interpretation is presented. In addition, a final table that demonstrates the results graphically is attached.

Key words

symbols, archetypes, myth, Harry Potter, Philosopher’s stone, Self, Mother, Father, Child, Anima, Animus, analysis, interpretation.

Obsah

Seznam tabulek	7
Metoda práce.....	8
Úvod	9
1. Harry Potter jako moderní mýtus.....	10
2. Problém skutečné versus symbolické	13
3. Popis děje prvního dílu - Harry Potter a kámen mudrců.....	14
4. Teorie symbolů a archetypů.....	19
5. Klasifikace symbolů.....	21
5.1 Vnitřní archetypové triangulum	21
5.1.1 Archetyp Self (A1)	21
5.1.2 Archetyp matky (A2)	28
5.1.3 Archetyp otce (A3)	35
5.2 Vnější archetypové triangulum	42
5.2.1 Archetyp dítěte (A4)	42
5.2.2 Archetyp animy (A5)	49
5.2.3 Archetyp anima (A6)	54
6. Závěrečná interpretace výsledků symbolické analýzy.....	64
7. Závěr	67
8. Seznam použitých zdrojů	68

Seznam tabulek

Tabulka 1 Archetyp Self (A1)	27
Tabulka 2 Archetyp matky (A2)	34
Tabulka 3 Archetyp otce (A3)	41
Tabulka 4 Archetyp dítěte (A4)	48
Tabulka 5 Archetyp animy (A5)	53
Tabulka 6 Archetyp anima (A6)	61
Tabulka 7 Souhrnná tabulka symbolů všech archetypů.....	62
Tabulka 8 Souhrnná tabulka symbolů všech archetypů (bodová)	63

Metoda práce

Tato bakalářská práce se zabývá pouze symboly v knize Harry Potter a kámen mudrců. Pro příliš velký rozsah knižní série o Harrym Potterovi bylo rozhodnuto, že se zaměří pouze na první díl série. Hlavními metodami práce bylo vyhledávání, třídění a interpretace symbolů. Po četbě odborné literatury a studiu metody jejich třídění dle psychoanalytické literární vědy jsem četla knihu Harry Potter a kámen mudrců a hledala v ní symboly, které jsem následně roztřídila do archetypů a vrstev na základě předtím nastudované metody. Jednotlivé archetypy i jejich vrstvy jsou v této práci stručně představeny i s příklady symbolů, které k nim patří. Následně jsem připsala do jednotlivých kategorií symboly vyhledané v knize Harry Potter a kámen mudrců, pokud tam nějaké spadaly. Pro větší přehlednost a snadnější orientaci jsem symboly každého archetypu přepsala do tabulek. Za účelem závěrečné interpretace jsem vytvořila i souhrnnou číselnou tabulku všech těchto symbolů, a také tabulku bodovou pro lepší grafické znázornění četnosti symbolů. V úvodu práce se zamyslím nad úspěchem knih o Harrym Potterovi a jako jeden z možných aspektů tohoto úspěchu uvádím také výskyt symbolů v nich. Poté charakterizuji Harryho Pottera jako moderní mýtus a představuji zde formy, jakými napodobuje staré archaické mytologie. Dále popisuji, jak je v kontextu knihy chápána skutečnost a symboličnost a jak je realizován přechod mezi nimi. V určité chvíli totiž můžeme považovat za symbolické vše nebo naopak nic a pro potřeby této práce je třeba si tento dvojí možný pohled ujasnit. Následně stručně představuji děj knihy prvního dílu potterovské série, abychom měli povědomí o pojmech, které budou později představeny jako symboly, a poté provádím samotné třídění symbolů, jak bylo popsáno výše.

Úvod

Příběhy o Harrym Potterovi se staly populární. Každý ze sedmi dílů série popisuje jeden školní rok v životě mladého čaroděje. Ve světě slaví knihy nevídaný úspěch. Příčin by mohlo být mnoho. Za hlavní důvod můžeme považovat propracovanou strukturu příběhu a charaktery postav, které se s postupujícím věkem vyvíjejí - jak napsal ve své knize *Kouzlo sebeuskutečnění* Mathias Jung: „*Joanne K. Rowlingová prokazuje schopnost představit komplikovaně proměnlivé charaktery a nasadit vypravěčské tempo, které by dokázalo zahambit dokonce mistra fantazie a mytologie J. R. R. Tolkiena (Pán Prstenů)*”¹ - nebo výskyt četných symbolů, na které se zaměřuje tato práce. Harry Potter a kámen mudrců je primárně dětská kniha, ale autor knihy Sen jménem Harry Potter Sean Smith popsal svou zkušenost s knihami o Harrym Potterovi takto: „*Pochopil jsem, proč Harryho Pottera berou i dospělí... čím jsme starší, a snad i moudřejší, tím více půvabných detailů v knize objevujeme.*”² Proto jsem se rozhodla ony detaily – v této práci konkrétně symboly – blíže prozkoumat.

¹ JUNG, M. *Kouzlo sebeuskutečnění: Harry Potter v nás*. 1. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0164-9. s. 28.

² SMITH, S. *Sen jménem Harry Potter: životní příběh J. K. Rowlingové*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2002. ISBN 80-242-0849-0. s. 11.

1. Harry Potter jako moderní mýtus

Abychom lépe porozuměli problematice symbolů, zaměříme se nejprve na mýty, a to proto, že mýty vyprávějí právě pomocí symbolů. V knize Harry Potter a kámen mudrců nalezneme mnoho rysů dávné mytologie, které jsou na různých místech skryty a čtenář je může objevit.

Samotné slovo mýtus pochází z řeckého „mythos“. Obecně si pod tímto pojmem představujeme nějaký příběh či pověst. Pro archaického člověka to byly návody k jednání a on nezpochybňoval jejich platnost. Mytologie různých národů je rozmanitá, ale témata mýtů jsou stejná. Jak uvádí doktorka Hrabáková v Úvodu do kulturní antropologie - nejčastějšími tématy mýtů (neboli mytologématy) je souboj dobra se zlem, motiv boha nebo hrdiny, který je zabit a oživen, příběh hrdiny nebo boha, který je v době svého dětství a bezbrannosti ohrožen nebo mu jde o život, ale podaří se mu uniknout a stane se hrdinou, a motiv bohyně - matky.³ Už na první pohled v těchto tématech nalezneme právě Harryho Pottera.

Jak poukazuje Mathias Jung ve své knize Kouzlo sebeuskutečnění, sám Harryho životní osud připomíná mýtus o božském dítěti. Vítězí nad smrtí, je obdařen nezranitelností. Svatá noc se naplňuje ve chvíli, kdy toto zázračné dítě položí Brumbál před dveře obyčejných lidí (nekouzelníků) zabalené jen v dece. Pro náboženské mýty je typické, že takové dítě žije dlouho v neznalosti svého poslání. V Harryho případě je to život před nástupem do kouzelnické školy. Biblický mýtus se projevuje i v přítomnosti magického čísla sedm. Sedm dní trvá dle biblického mýtu stvoření světa a Harryho ontogeneze od dítěte k dospělému kouzelníkovi, kterou realizuje během školní docházky do kouzelnické školy (během sedmi dílů knižní série), trvá právě sedm let. Harryho úkolem je zachránit svět kouzelníků a spasit lidstvo, jako to udělal Ježíš. Křesťanský mýtus o lidské oběti reprezentuje Harryho matka Lily, která pro něj položila život.⁴

David Colbert ve své knize Kouzelný svět Harryho Pottera popisuje prvky dávných mytologií vyskytující se v knihách o Harrym Potterovi. Výskyt mýtických postav, jakými jsou kentaurové, jednorožci, gryfové v názvu koleje Nebelvír (anglicky

³ Hrabáková, L. *Úvod do kulturní antropologie*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 2013. ISBN 978-80-7494-001-9. s. 46.

⁴ JUNG, M., pozn. 1, s. 42–44.

Gryffindor), nebo například řecký mýtus o dvanácti úkolech Heraklových je toho důkazem. (Tříhlavý pes jménem Kerberos v něm hlídá vchod do podsvětí a zabraňuje vstupu živým bytostem. Herakles má za úkol unést Kerbera. V Harry Potterovi a kameni mudrců musí Harry, Ron a Hermiona přemoci tříhlavého psa Chloupka.)

Harry Potter je také plný legend různých národů a historických odkazů. Postava Albusa Brumbála nápadně připomíná kouzelníka Merlina, objevují se zde draci, trollové, užívání latiny v kouzlení, zrcadla, zvířata, která byla různými národy uctívána (sovy nebo kočky), a nechybí ani reálná historická postava Nicolas Flamel, který údajně opravdu vyrobil kámen mudrců. „*V 17. století vešel Flamelův příběh do říše pověstí. Tvrdilo se, že brzy poté, co zemřel, vtrhli do jeho domu lupiči a převrátili vše vzhůru nohama, jen aby našli nějaké zlato. Žádné však nenašli, a tak otevřeli alchymistovu rakev, kde, jak doufali, by se mohl ukrývat kámen mudrců. Jenomže rakev byla prázdná – nebyl v ní ani kámen ani Flamel! To proto, tvrdí někteří, že ve skutečnosti Flamel ani Perenella nikdy nezemřeli, neboť pomocí kamene získali nesmrtelnost. Podle zprávy jednoho vyslance Ludvíka XIV. žili v Indii a v roce 1761 je kdosi zahlédl v publiku přihlížejícímu představení v pařížské opeře.*”⁵ Rowlingová navazuje pravděpodobně na tuto pověst, protože v jejím příběhu jsou Nicolas Flamel a jeho žena Perenelle živi a zdraví ve věku přes 600 let a zemřou teprve, když je kámen mudrců zničen, aby se ho nemohl zmocnit Voldemort.

Harry Potter je bezpochyby hrdinský mýtus, ve kterém hrdina čelí nástrahám a zlu. V knize Davida Colberta Kouzelný svět Harryho Pottera se dočteme o učenci jménem Joseph Campbell, který je autorem pojednání o „hrdinovi tisíce tváří“ a popisuje univerzálně platný model hrdinů, jejichž putování dělí do fází Odchod, Zasvěcení a Návrat. V první fázi se s hrdinou seznamujeme v původním světě, kde je pak často nějakým poslem povolán do nové životní etapy a dobrodružství (viz příchod Hagrida a Harryho odchod do světa kouzel). Hrdina se setká s ochráncem či rádčem, který mu nabídne pomocnou ruku (viz postavy Hagrida či Brumbála). Poté se ocitne na pomyslném prahu, který musí překročit bez pomoci a sám, často je potřeba nad něčím či někým vyzrát (viz cesta za kamenem mudrců, kde Harrymu Ron a Hermiona pomohou s dílčími úkoly, ale konečný krok je na něm), pak se ocitá v neznámu. Ve druhé fázi je hrdina vystaven zkouškám, kterým může čelit se

⁵ KRONZEK, A. Z., KRONZEK, E. *Škola čarodějů: Průvodce magickým světem Harryho Pottera*. 1. vyd. Praha: Rybka Publishers, 2002. ISBN 80-86182-59-2. s. 203–204.

společníky či s neviditelnými silami (viz neviditelný plášť jako užitečná pomůcka při mnoha Harryho výpravách). Bývá unesen, nebo se musí vypravit na cestu v noci. Poté zápasí se symbolickým drakem a symbolicky umírá (viz boj s Voldemortem, ztráta vědomí a zranění, která utrpí v boji). Hrdina se dozví o svém otci nebo se s ním znovu setká a pozná, co dosud jeho život ovlivňovalo (viz Zrcadlo s Erisedu, které Harrymu ukáže jeho zemřelé rodiče). Podaří se mu překonat nevědomost a strach. Poté dostává to, o co se snažil (viz objevení kamene mudrců v Harryho kapse). Ve třetí, závěrečné fázi se hrdina navrácí zpět, často za pomoci kouzel či svých původních ochránců (viz vynesení z podzemních chodeb po boji s Voldemortem)... Často zažívá nedocenení lidmi, kteří nezažili to, co on (viz Harryho návrat k tetě a stýci na konci školního roku). Nachází se mezi dvěma světy, a nakonec překonává strach a žije svobodně.⁶ Toto schéma není dodrženo striktně, ale i tak je v knize partneré.

Všechny tyto skryté odkazy v knihách o Harrym Potterovi se ovšem objevují nenápadně a skrytě v příběhu zasazeném do moderní doby. Životní pravdy jsou často prezentované právě mýty a legendami (dobro vítězí nad zlem a lidské hodnoty, jako láska, statečnost a přátelství jsou vyzdvihovány formou, která je dnešnímu člověku blízká). Jak mýty, tak příběh Harryho Pottera jsou plné symbolů. I moderní člověk uvažuje jako člověk archaických mýtů. Podle knihy *Struktura symbolična* se jedná o tzv. evoluční dědictví neboli vrženost do symbolů. Dospělý jedinec má jakési zakotvené chápání symbolického.

⁶ Campbell in COLBERT, D. *Kouzelný svět Harryho Pottera*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2002. ISBN 80-00-01058-5. s. 120–127.

2. Problém skutečné versus symbolické

Symbol v pojetí metody užívané v této práci je něco, co vyčnívá z kontextu a působí cizí. Co to ale znamená, vztáhneme-li tuto definici na knihu Harry Potter a kámen mudrců? Prolínají se zde dva světy – skutečný svět, v němž žije Harry Potter se svou tetou, strýcem a bratrancem, kteří nejsou obdařeni kouzelnickými schopnostmi, a svět čar a kouzel, do kterého se malý Harry dostává poté, co je přijat do kouzelnické školy. V tomto pojetí můžeme chápat jako symbolické buď vše (pro nekouzelníky, jako jsou Harryho příbuzní nebo i my jako čtenáři), nebo naopak nic (z pohledu postav kouzelníků, kteří žijí z našeho pohledu ve fiktivním světě, kde je naprosto normální, že se lidé proměňují ve zvířata, klobouk mluví apod.). Kniha velmi zřetelně odděluje tyto dva světy a jejich obyvatele a sám Harry Potter stojí v jisté chvíli na pomezí. Nejprve si ani on nedokáže vysvětlit všechny ty podivné věci, které se mu dějí. Jak se ale postupem času začleňuje do světa kouzel, stává se to pro něj normální, i když některé věci ho stále ještě překvapují. Průvodcem a první osobou, která Harryho zasvětila do onoho paralelního světa, je Hagrid a za pomyslnou bránu oddělující od sebe svět každodenní reality a svět kouzel můžeme považovat nástupiště 9 ¾, které je pro Harryho „*branou k poznání sebe samého*“⁷.

⁷ JUNG, M., pozn. 1, s. 57.

3. Popis děje prvního dílu - Harry Potter a kámen mudrců

Příběh pojednává o kouzelnickém chlapci s kulatými brýlemi, který vyrůstá u Dursleyových - v nekouzelnické rodině sestry své matky. Z trosk domu rodičů ho odvezl poloobr Hagrid na létající motorce a nepozorován ho, spolu s profesorem Brumbálem a profesorkou McGonagallovou, zanechal na prahu domu tety a strýce poté, co byli jeho rodiče nemilosrdně zavražděni zlým Voldemortem jako mnoho dalších lidí bránících mu v jeho cestě za mocí. Jen roční Harry smrtící kletbu přežil a zůstala mu jen jizva ve tvaru blesku na čele. Celá operace umístění Harryho před dům příbuzných proběhla v utajení před nekouzelníky. Brumbál zhasl světla v ulici Zhasínadlem, aby nebyli prozrazeni, a profesorka McGonagallová sledovala celý den ulici ve své kočičí podobě.

Harryho příbuzní, i když nekouzelníci (zvaní mudlové), o Harryho schopnostech věděli, ale protože se kouzel vždy stranili, nepřijímají ho, považují ho za nebezpečného a nenormálního, nechávají ho spát v malém přístěnku pod schody a všemožně se snaží v něm kouzelnické schopnosti potlačit. Ty se ale vynořují ve zcela nečekaných situacích. Když má strach či vztek, dokáže nevysvětlitelné věci (mluvil s hadem v zoo apod.), a protože je neumí vysvětlit, je často trestán.

V kouzelnickém světě je Harry slavný, i když o tom zatím neví. Před jeho jedenáctými narozeninami přijde dopis o přijetí do školy čar a kouzel v Bradavicích. Dursleyovi se snaží Harrymu zabránit, aby se zmocnil dopisu, což se mu málem i podaří, když se s ním neúspěšně snaží skrýt ve svém přístěnku. Neúspěšné doručení ale odesílatele neodradí, nepřestává dopisy posílat, jsou všude, jsou jich stovky a po ulicích létají poštovní sovy.

Dursleyovi se proto rozhodnou opustit dům. Cestují, až nakonec skončí v opuštěné chatrči na ostrově uprostřed rozbořeného moře, kde se podle jejich názoru skryjí před kýmkoli, kdo by se jim snažil cokoli doručit. Tam je v noci navštíví bradavický klíčník Hagrid, aby dopis doručil osobně. I přesto, že je celý zarostlý a obrovský, ukáže se, že je velmi přívětivý a milý. Předá Harrymu dort k narozeninám a dopis a on se poprvé v životě dozví o svém původu, pravdu o smrti svých rodičů a o stoupencích zla. Hagrid ještě potrestá Harryho bratránka Dudleyho přičarováním prasečího ocásku kouzelným deštníkem.

Potom s Harrym cestují do Londýna, kde se v nenápadné ošuntělé hospodě Děravý kotel nachází vchod do ryze kouzelnické ulice s mnoha obchody s hábity, hůlkami, košťaty a knihami nejen pro budoucí studenty. Harryho vše velmi udivuje, včetně toho, že ho znají cizí lidé na ulici a zdá se, jako by se mu klaněli. Je slavný pro něco, co si ani nepamatuje. Snaží se vzpomenout, ale vybavuje se mu jen proud zeleného světla. Často se mu potom vyjevuje ve snech stejně jako vzpomínka na létající motorku, na které ho tehdy Hagrid přivezl. S Hagridem jde Harry do velmi dobře strážené kouzelnické banky u Gringottových, kde pracují skřeti a kde si Harry vyzvedne část svého bohatství po rodičích z trezoru, jehož klíč má Hagrid u sebe. Protože o svém nově objeveném světě nic neví, neustále se Hagrida ptá a ten mu vše ochotně sděluje. Odmítá mu však sdělit informace o záhadném malém předmětu, který vyzvedne z podzemního trezoru banky kromě peněz, které Harry zdědil po rodičích. Od prodejce hůlek se Harry dozví, že jádro jeho hůlky tvoří pero ptáka fénixe stejně jako hůlku lorda Voldemorta. To poukazuje na první známky tajemného pouta mezi nimi.

Při návratu si Harry připadá podivně se vším svým kouzelnickým vybavením a bílou sovou sněžnou, které dal jméno Hedvika. Právě ona se ukáže být jediným tvorem v domě jeho nekouzelnických příbuzných, který ho má rád. Dursleyovi ho odvezou do Londýna na nádraží, odkud má odjíždět vlak do Bradavic. Ten odjíždí z nástupiště 9 $\frac{3}{4}$. Takové nástupiště ale Harry na nádraží nenajde, a tak se marně pokouší ptát lidí, až najednou uvidí rudovlasou rodinu, jejíž stejně nepatřičně působící kufry a soví klece nápadně vyčnívají z prostředí obyčejného londýnského nádraží stejně jako ty jeho. Rozhodne se je sledovat. Jeden po druhém mizí synové ve zdi mezi nástupišti. Harry to nechápe, a tak se rozhodne oslovit jejich matku. Ukáže se, že je to velice srdečná a pečující žena. Ta mu poví, že musí prostě běžet proti zdi a nebát se nárazu. Udělá to, nenarazí a ocitne se tvář v tvář červené lokomotivě jedoucí vstříc kouzelnickému světu - do Bradavic. Ve vlaku se seznámí s jedním z rudovlasých sourozenců z nádraží. Padnou si do oka. Chlapec se jmenuje Ron Weasley a jak se ukáže, je to čistokrevný kouzelník, takže dokáže Harrymu sdělit veškeré informace o jeho novém světě. Samozřejmě Ron, který vyrůstal ve velké kouzelnické rodině s dalšími šesti sourozenci, zná Harryho a oba jsou sebou navzájem velmi fascinovaní.

Když vlak dojede na místo, Hagrid se ujme nových žáků a na loďkách je přeplaví po Černém jezeře k bradavickému hradu. Ve škole se Harry dozví vše o čtyřech

kolejích – Nebelvíru, Zmijozelu, Havraspáru a Mrzimoru – ve školním erbu reprezentovaných lvem, hadem, orlem a jezevcem na červeném, zeleném, modrém a žlutém pozadí.⁸ Tato zvířata vyjadřují základní vlastnosti a morální hodnoty žáků, kteří do dané koleje přísluší, a stejně tak učitelů, kteří jednotlivé koleje vedou. Koleje jsou pojmenovány po čtyřech zakladatelích školy – Godriku Nebelvírovi, Salazaru Zmijozelovi, Roveně z Havraspáru a Helze z Mrzimoru. Rozdělení žáků do kolejí obstará mluvící Moudrý klobouk, který je schopen zjistit kvality každého z nich poté, co si ho dotýčný nasadí na hlavu. Harry s Ronem se dostanou do Nebelvíru, kde studovali také Harryho rodiče i všichni z Ronovy rodiny.

Ve škole narazí na mnoho zajímavých věcí – pohybující se schodiště, strop ve Velké síni připomínající noční oblohu, duchy a strašidlo Protivu, pohybující se postavy na fotografiích a obrazech, z nichž jeden – obraz Buclaté dámy opravňuje studenty po vyslovení hesla vstoupit do společenské místnosti své koleje. Mimo to Harry během svého pobytu ve škole zjistí, že má, stejně jako jeho otec, talent na famfrpál – kouzelnický sport, při kterém se létá na košťatech na hřišti s vysokými obručemi místo branek. Zlepšuje se, i když při svém prvním zápase z koštěte málem spadl. Účastní se hodin obrany proti černé magii, kterou učí podivný koktající profesor Quirrell s turbanem na hlavě, přeměňování s přísnou, ale srdečnou profesorkou McGonagallovou, která se dokáže proměnit v kočku, a seznámí se také s ředitelem školy – největším kouzelníkem všech dob, kterého se bojí dokonce i Voldemort – Albusem Brumbálem, velice moudrým mužem s půlměsíčkovými brýlemi, dlouhými bílými vlasy a vousy. Brumbál zná odpovědi na mnohé otázky.

Ve škole získá Harry přátele, které dosud nikdy neměl. Především Hagrida, Rona, Hermionu – školní premiantku, se kterou se spřátelí poté, co ji společně s Ronem o Halloweenu osvobodí ze zajetí horského trolla, který ji málem rozmáčkne svým velkým kyjem, a Nevilla – věčného smolaře z Nebelvíru, který na první hodině létání spadl z koštěte.

Kromě přátel jsou tu ale také lidé, kteří ho rádi nemají – jako například profesor lektvarů Snape. Ten využívá jakékoli příležitosti, aby Harryho ponížil. Dále je to školník Filch a jeho kočka paní Norrisová, oba věčně dohlízející na pořádek ve škole,

⁸ Zmínka o havraspárském orlu na modrém pozadí a mrzimorském jezevcem na žlutém pozadí se vyskytuje až ve čtvrtém díle série (Harry Potter a Ohnivý pohár).

nebo Draco Malfoy – spolužák ze Zmijozelu, který si velmi cení svého čistokrevného kouzelnického původu, díky němuž si Harry s kamarády musí odpykat školní trest, když na ně prozradí, že přechovávají draka – mládě, které Hagrid vyhraje v kartách od záhadného muže v hospodě. Jako trest mají za úkol vypátrat v Zapovězeném lese nedaleko školy stvoření, které zabíjí a mrzačí jednorožce, jejichž krev byla v lese nalezena. Odvahu jim nedodá ani Hagridův pes Tesák, který sice vypadá ochranně a bojovně, ale ve skutečnosti se v lese bojí. Právě tu noc se Harry setkává s lordem Voldemortem, kterého krev jednorožce udržuje při životě poté, co ztratil veškerou svou sílu po neúspěšném útoku na ročního Harryho před deseti lety. Před Voldemortem Harryho zachrání kentauři, kteří v lese žijí.

Kromě dárku od Hermiony, Rona, Ronovy matky a Hagrida dostane Harry k Vánocům strávených v Bradavicích také vzácný neviditelný plášť od neznámého dárce, který je mu předán jako dědictví po jeho otci. Plášť umožní Harrymu procházet se v noci nepozorovaně po chodbách školy. V rámci jednoho ze svých výletů narazí v opuštěné učebně na zrcadlo z Erisedu – zrcadlo, které ukazuje všechny touhy člověka, jež se do něj dívá. Harry před zrcadlem stráví několik nocí a hledí do zelených očí své matky – stejných jako má on sám a na všechny členy své rodiny, které ztratil. Albus Brumbál ho ale objeví, vysvětlí mu rizika zrcadla, a to pak přesune jinam. Harry Brumbálovi věří a cítí se ve škole pod jeho dohledem v bezpečí.

Další noční výlet zavede Harryho s přáteli do třetího poschodí, kde narazí na obrovského tříhlavého psa Chloupka. Jeho přítomnost na hradě jim vrtá hlavou a když Hagridovi uklouzne pár informací o jistém alchymistovi Nicolasi Flamelovi a dohledají si, oč se Flamel zasloužil, věci do sebe začínají zapadat – podivný balíček z Gringottovy banky, následný pokus o loupež v bance den poté, padací dveře, na kterých Chloupek stojí, troll ve sklepení o Halloweenu odvracející pozornost celé školy, kulhající profesor Snape, dračí mládě, po kterém Hagrid vždy toužil, od „cizince“ v hospodě – cizinec se snaží z Hagrida, jakožto majitele onoho tříhlavého psa, vymámit informace a jemu nedopatřením unikne pár slov, která nakonec dovedou kamarády k závěru, že Chloupek hlídá kámen mudrců. Snape se ho snaží ukrást a získat od Hagrida informace o tom, jak psa uspat, aby se dostal k padacím dveřím. Hagrid omylem prozradí, že psovi stačí hudba a usne. Kámen mudrců je schopen vyrobit elixír života a oni se domnívají, že Snape ho chce pro Voldemorta. Rozhodnou se mu v tom

zabránit tím, že se vydají sami do podzemí pod padacími dveřmi, aby kámen sebrali dřív než Snape.

Na cestě ke kameni musí překonat mnohé nástrahy a kouzla, která ho ochraňují (popínavou rostlinu Ďáblovo osidlo, létající klíče, šachy, hádanku spojenou s lektvary umožňující průchod plameny apod.). Harry, který za pomoci přátel projde všemi nástrahami a sám se vydá k cíli, však na konci zjistí, že tam není Snape, ale koktavý Quirrell, učitel s turbanem, stojící před Zrcadlem z Erisedu a snažící se usilovně zjistit, jak se zmocnit kamene. V tu chvíli se odkudsi ozve hlas, který Quirellovi radí využít pro tento úkol samotného Harryho. Když se Harry podívá do Zrcadla, vidí sebe s kamenem mudrců v kapse. Pak zjistí, že kámen tam opravdu je a snaží se Quirella oklamat. Hlas poručí, Quirrell si sundá turban a z temene jeho hlavy se na Harryho dívá druhý obličej, obličej lorda Voldemorta, který není dostatečně silný na to, aby mohl mít vlastní tělo, a tak parazituje na jiném člověku. Ve sklepení proběhne zápas o kámen a ukáže se, že profesor není schopen snést dotek Harryho rukou na jakékoli části těla, protože mu způsobují popáleniny. Brumbál později Harrymu vysvětlí, že je to díky oběti, kterou podstoupila jeho matka, aby mu zachránila život té noci, co sama zemřela. Quirrell je mrtev, Snape se ukáže být nevinným a tím, kdo se snažil Harryho celou dobu chránit, Voldemort opět zmizí, kámen je zničen a Harry vynesena ze sklepení v bezvědomí. Jeho první školní rok v Bradavicích končí.

4. Teorie symbolů a archetypů

Symbol v obecném významu chápeme jako zástupný znak vyjadřující nějakou skutečnost. V kontextu této práce chápeme symbol jako něco, *co „působí v daných souvislostech textu neorganicky, a je to v kon-textu dané věty, souvětí či širšího celku cizorodá entita“.*⁹ Tedy jako něco, co z kontextu vyčnívá, co tam působí cize.

Pod pojmem archetyp si představujeme jakousi prázdnou formu, která se naplňuje symboly s odpovídající charakteristikou. Jsou to vlastně „*nevědomé antropomorfní vzory symbolů.*“¹⁰ Kniha *Struktura symbolična* kategorizuje symboly a rozděluje je do šesti archetypových skupin, z nichž každá má devatenáct vrstev. Šest archetypů se dělí na dvě triangula, vnitřní a vnější archetypové triangulum. Do vnitřního triangula patří archetyp Self, archetyp matky a archetyp otce, do vnějšího triangula pak archetyp dítěte, archetyp animy a archetyp anima. Symboly ve vnějším archetypovém triangulu vznikají vydělením z triangula vnitřního. „*Vnitřní triangulum determinuje strukturu hodnot, z nichž každý z nás vychází, vnější triangulum naproti tomu strukturu hodnot, o něž usilujeme a v nichž toužíme završit své bytí.*“¹¹

Vyskytující se symboly se dále mohou dělit na konvencionální, poetické a hlubinné, jak je uvedeno v knize *Afekt, sen a skutečnost*. Konvencionální symbol je takový symbol, který nepředstavuje nic jiného než věc jako takovou. Tento typ symbolu vychází ze skutečnosti. Konvencionální symboly lze dále dělit na vnější a vnitřní. Vnější konvencionální symboly jsou vněmy, vnitřní jsou představy. Poetický symbol je více metaforický. Představíme-li si například poutníka, pravděpodobně nám tento obraz bude v mysli evokovat někoho, kdo putuje či bloudí. Poetické symboly lze také dělit na vnější a vnitřní. Vycházejí z afektu (citu, empatie). Symbol hlubinný je symbol, který nemá takto přímo odhalitelný význam, a proto je ho třeba dešifrovat a interpretovat. Hlubinný symbol je tvořen představivostí, snovostí a citovostí. Za zdroj hlubinných symbolů v silné verzi považujeme dle knihy *Afekt, sen a skutečnost* například sen, protože jde o „*specifický výraz duševních procesů a stavů, jehož smysl je takřikajíc na dosah, pokud spíme, který se však po probuzení rozplyne do absurdnosti,*

⁹ EXNER, M. *Afekt, sen a skutečnost v díle F. M. Dostojevského*. 1. vyd. Liberec: Bor, 2013. ISBN 978-80-87607-15-2. s. 21.

¹⁰ EXNER, M. *Struktura symbolična z pohledu psychoanalytické literární vědy*. 1. vyd. Liberec: Bor, 2009. ISBN 978-80-86807-46-1. s. 289.

¹¹ EXNER, M., pozn. 10, s. 290.

*cizosti a neurčitosti.*¹² „*Sen před námi vždy něco ukrývá a z toho plyne, že snící literární postava něco skrývá sama před sebou... To, co postava ukrývá, stojí ve větším či menším protikladu k tomu, co říká nebo dělá pod kontrolou bdělého vědomí.*“¹³

Postava Harryho Pottera v prvním díle Harry Potter a kámen mudrců také často sní. Například se Harrymu zdá o kouzelné létající motorce. Prostřednictvím tohoto snu před sebou skrývá vlastní vzpomínky, na které si při bdělém vědomí už nevzpomene. Hlubinné symboly mohou být buď individuální, nebo kolektivní, podle toho, zda vycházejí z našeho osobního nevědomí nebo z nevědomí kolektivního (skupinového). Tyto typy symbolů jsou ve strukturálním vztahu, který vytváří, a mohou se navzájem prolínat a měnit z jednoho typu na druhý. V této bakalářské práci se blíže zaměříme na zkoumání a klasifikaci symbolů z hlediska archetypů a jejich vrstev.

¹² EXNER, M., pozn. 9, s. 21.

¹³ EXNER, M., pozn. 9, s. 21.

5. Klasifikace symbolů

5.1 Vnitřní archetypové triangulum

Vnitřní archetypové triangulum se také nazývá rodinné triangulum a tvoří ho archetyp Self, archetyp matky a archetyp otce. Jako první se zaměříme na archetyp Self.

5.1.1 Archetyp Self (A1)

Archetyp Self je jiný než ostatní archetypy, a to proto, že Self „*je čepem, na kterém se otáčí konstituující se individuální existence, a matka s otcem (jen) vstupují do jeho životního pole.*“¹⁴ Znamená to, že člověk rozumí sám sobě nejen prostřednictvím sebe a svých vlastních potřeb, ale také prostřednictvím druhých lidí, kteří tyto jeho potřeby uspokojují. Lacan chápe proto vztah Self – matka jako prapůvodní znaky, které se ale od sebe již odlišily a obraz otce chápe jako vynořující se opožděně vedle matky. Jung pak Selbst vymezuje jako „*jednotu a celost úhrnné bytosti; v tomto smyslu je tvořeno duševní i tělesnou stránkou.*“¹⁵ To se skládá z nevědomé a předvědomé (vědomé) strany. K popisu jejich vzájemného vztahu používá kniha *Struktura symbolična* přirovnání k ledovci. Nevědomá strana je obtížně přístupná a determinuje lidskou osobnost. Jedná se tedy o tu část ledovce, která je pod vodou. Předvědomou část popisuje naproti tomu jako nad vodu vyčnívající část ledovce, na jehož špičce se nachází vědomé Já, které hledí dolů až do místa, kde ledovec mizí ve vodě. Symboly Self jsou dvojího typu – vnitřní a vnější. Vnitřní symboly Self jsou vnímány sebecitem a označují nás jako subjekty, vnější symboly Self se od naší subjektivity odchyľují a naopak se promítají do objektů. Hlavním rysem vnějších symbolů Self je soucit.

Archetyp obsahuje devatenáct vrstev, do kterých se entity dále člení, a to následujícím způsobem:

1. SVĚTLO / TMA

Self se v této vrstvě projevuje jako oživující neosobní síla, která je typická především pro primitivní národy, a tudíž často souvisí s totemistickými symboly. Mezi symboly Self patří „světlo i tma“, „světlo v tmách“ a jiné figury světla a tmy, které jsou ve vzájemném vztahu. V Harry Potterovi a kameni mudrců se tento symbol objevuje

¹⁴ EXNER, M., pozn. 10, s. 295.

¹⁵ EXNER, M., pozn. 10, s. 296.

v podobě **Zhasínadla**, předmětu pohlcujícímu a uchováajícímu v sobě světlo. „Vypadalo to jako stříbrný zapalovač. Otevřel ho, pozvedl vzhůru a cvakl. Nejblíže pouliční svítidla s tichým zapraskáním zhasla.“¹⁶ „Na rohu se zastavil a vytáhl stříbrné Zhasínadlo. Cvakl jím jen jednou a do pouličních lamp se v okamžiku vrátilo dvanáct svítících koulí.“¹⁷

2. OHEŇ / VODA

Tato vrstva obsahuje všechny entity, které mají něco společného se životadárností. Stejně jako v případě předešlé vrstvy zde vystupuje oheň a voda ve vzájemných vztazích různého typu. Symboly této vrstvy v Harry Potterovi a kameni mudrců nenajdeme.

3. POHYBUJÍCÍ SE SÍLY / MOŘE

Do této vrstvy řadíme symboly, které vyjadřují rozbouřené moře, ale v hlubinách klidnou vodní hladinu. V Harry Potterovi a kameni mudrců není žádný symbol tohoto typu.

4. SLUNCE / MĚSÍC

Sem patří symboly Slunce a Měsíce vyskytující se u přírodních národů. Vztah Slunce a Měsíce představuje posvátný svazek mezi dnem a nocí. Harry Potter a kámen mudrců neobsahuje symboly této vrstvy.

5. NEBE / ZEMĚ

Podobně jako v předchozím případě, i zde se jedná o posvátnou svatbu mezi Nebem a Zemí. Slunce může přitom zastupovat Nebe a Měsíc naopak Zemi (zachází pod ni nebo je v ní vězněn v měsíční jeskyni). Symboly této vrstvy se v Harry Potterovi a kameni mudrců neobjevují.

6. VÝŠKY / HLOUBKY

Pokud člověk obsáhne jak výšky, tak hloubky, ať už sám v sobě nebo fiktivním pohybem, jedná se o figuru úplného Self. Výšky a vznášení v této vrstvě znázorňují expanzivní Self, hloubky nebo klesání znázorňují naopak Self stínové. Patří sem trojice

¹⁶ ROWLINGOVÁ, J. K. *Harry Potter a kámen mudrců*, dotisk 6. vyd. Praha: Albatros nakladatelství, a.s., 2002. ISBN 80-00-01161-1. s. 14.

¹⁷ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 21.

podsvětí – svět – nadsvětí, čtyři světové strany sever – jih – východ – západ a střed průsečíku těchto světových stran (struktura mytologické kosmologie). Díky této struktuře se považuje číslo sedm za posvátné, protože je výsledkem jejího součtu. Symboly této vrstvy v Harry Potterovi a kameni mudrců nenajdeme.

7. SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI / POJÍMAJÍCÍ PŘÍRODNÍ ÚTVARY

Symboly tohoto typu se dělí na regresivní Self vztažené k matce, kdy se jedná o přírodní útvary, jako jsou jeskyně nebo háje a kdy se vyskytuje zároveň pocit identity s nimi. Na druhé straně progresivní dílčí Self znázorňuje dynamické směřování k cíli. V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol představuje **vlak, který veze žáky do školy**.

8. KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY

Tato vrstva obsahuje symboly v podobě nádob nebo komnat, které ukrývají předmět touhy. Takové entity jsou projektem Self. Jaderné Self je pak onen předmět, nebo dokonce osoba sama, která je takto chráněna. Symbolickou projekcí kolektivního Self jsou také erby, vlajky nebo transparenty a hesla, které mají skrytý smysl. V Harry Potterovi a kameni mudrců považujeme za symbol tohoto typu **Zrcadlo s Erisedu**, jež ukrývá v podzemí kámen mudrců a které ukazuje Harrymu jeho dávno ztracenou rodinu. Naznačuje to i samotný název zrcadla, neboť Erised, čteme-li název pozpátku, znamená Desire, což je anglický výraz pro touhu. Dále bych sem zařadila **samotný bradavický hrad, který chrání Harryho před lordem Voldemortem**, (hrad rovněž patří do archetypu A2 vrstvy 8 a 19). **Erb bradavické školy** také můžeme považovat za symbol této vrstvy, protože vyjadřuje prostřednictvím symboliky barev a zvířat vlastnosti a hodnoty, kterých si cení jednotlivé v něm vyobrazené školní koleje (erb patří současně do A1 vrstvy 10, spojitost také s A3 vrstvou 10). Samotný kámen mudrců a Harry Potter je v tomto pojetí symbol jaderného Self (ukrývaný předmět či osoba).

9. ROSTLINY

V této vrstvě nalezneme posvátné stromy, jako je dub nebo lípa, dále i květinové motivy související s archetypem matky. Toto je obzvláště patrné u přírodních národů, které často uctívaly rostlinné totémy (symboly kolektivního Self). Self, které je vyjádřeno

rodičovským archetypem, je archaické. V Harry Potterovi a kameni mudrců nenalezneme žádné symboly v této vrstvě.

10. ZVÍŘATA

Zvířata jakožto vrstva archetypu Self jsou motivy zvířat vyjadřující charakter jaderného Self. Je to patrné například v totemech či mandalách pokročilých kultur nebo dokonce ve snech současných Evropanů. Do této skupiny zařadíme **erb bradavické kouzelnické školy** (spojitost s A1 vrstvou 8 a A3 vrstvou 10), **na kterém jsou znázorněny čtyři školní koleje reprezentované čtyřmi zvířaty, která mají znázornit jejich hlavní morální ctnosti (lev, orel, jezevec, had).**

11. MYTICKÁ ZVÍŘATA

Do této vrstvy patří jakékoli monstrum, které musí hrdina přemoci. Toto monstrum bývá obrovské. Jedná se tedy například o draka, hada apod. Taková zvířata se vyskytovala už v mytologiích u přírodních národů a znázorňovala kolektivní Self. V Harry Potterovi a kameni mudrců najdeme tento symbol v podobě **tříhlavého psa Chloupka, který střeží padací dveře ve třetím poschodí, a hlídá tak cestu ke kameni mudrců.** Ten, kdo se chce ke kameni dostat, ho musí nejprve uspat.

12. SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT

Symboly v této vrstvě jsou zvířecí tvorové, kteří vznikli jako kombinace dvou nebo více druhů zvířat a tato jednotlivá zvířata vyjadřují duchovní vlastnosti výsledného zvířete. Symboly Self se stávají v momentě, jsou-li uctíváni nebo zaujímáme-li k nim emoční postoj. Symbolem tohoto typu je například Sfinga. V Harry Potterovi a kameni mudrců se neobjevují symboly patřící do této vrstvy.

13. SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE

Sem patří tvorové, kteří mají tělo složené z lidských a zvířecích částí. Přitom je zde důležité, v jakém poměru se tyto části vyskytují. Má-li tvor lidskou hlavu, znamená to, že má více rozumu, než kdyby měl hlavu zvířecí. Symboly tohoto typu v Harry Potterovi a kameni mudrců nenajdeme.

14. DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC

Symboly v této vrstvě jsou jakkoli znetvořené tváře, těla, rostliny apod. Tito tvorové nebo rostliny jsou námi podvědomě vnímáni jako méněcenné, a to kvůli přírodnímu

výběru, který funguje a zaručuje přežití silných. Symboly tohoto typu se v Harry Potterovi a kameni mudrců nevyskytují.

15. MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU

Symboly tohoto typu se nejčastěji vyskytují jako dvojice, které vytvářejí celek teprve tehdy, když se spojí. Je zde obsaženo jak světlo, tak stín. Je to například posmrtná duše, která je přesnou kopií těla jakožto vnitřní bytost. Self se vytvoří teprve tehdy, když se tato duše opět sloučí s tělem. Patří sem i dvojice božský hrdina a jeho nepřítel (symbolika přemožení hlubinného stínu) nebo třeba postavy ze Starého zákona, jakými jsou Jahve a Satan. Jung tvrdí, že čtvernost symbolizuje úplné bytostné Já. V této vrstvě nacházíme v Harry Potterovi a kameni mudrců symboly dvojic, jakými je například **lord Voldemort a profesor Quirrell**. Jsou ve spojení, protože Voldemort o sobě říká, že je „jen pouhý stín, pára... a tvaru se mi dostane jen tehdy, když mohu sdílet něčí tělo.“¹⁸ Dále je to dvojice světla a stínu, kterou tvoří **Harry a Voldemort (hrdina – nepřítel)**. O jejich propojení svědčí jejich sesterské kouzelnické hůlky, a jak se dozvídáme v průběhu dalších dílů série, část Voldemortovy duše žije v Harrym samotném. Zemře-li tedy Voldemort, jeho duch stále přežívá prostřednictvím Harryho a dalších předmětů, do kterých skryl část své duše. Za dvojici světla a stínu se dá považovat i **Albus Brumbál a lord Voldemort**. „*Brumbálovo křestní jméno Albus znamená v latině bílý. Je to případné jméno pro kouzelníka s těžce zaslouženými šedinami a navíc z něj činí perfektního protivníka černokněžníka známého jako Pán všeho zla.*“¹⁹ To tedy znamená Albus neboli bílý (světlo) versus Pán zla (v originále Dark Lord, kdy dark můžeme přeložit také jako temný (tzn. stín)). Ve smyslu čtvernosti tvořící bytostné Já, tedy celek, sem řadím také **čtveřici zakladatelů školy, po kterých byly pojmenovány školní koleje** - Nebelvír, Zmijozel, Havraspár, Mrzimor (současně symboly A1 ve vrstvě 16)

16. PRAPŘEDEK

Symboly v této vrstvě archetypu Self znázorňuje uctívání mytického nebo historického předka a tuto vrstvu tvoří částečně také Já, které předka uctívá. Předek zde funguje jako symbolická projekce kolektivního Self. V Harry Potterovi a kameni mudrců se takový symbol objevuje v momentě, kdy si Harryho spolužák **Draco Malfoy úpěnlivě zakládá**

¹⁸ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 270.

¹⁹ JUNG, M., pozn. 1, s. 181.

na tradici kouzelnických rodin („...já vím, že půjdu do Zmijozelu, jako všichni z naší rodiny – ovšem představa, že bych se octl v Mrzimoru, to bych té školy radši nechal...“²⁰ „Já si totiž myslím, že ty ostatní by vůbec neměli brát, co říkáš? Prostě nejsou jako my, nevychovali je, aby znali naše způsoby. Představ si, že někteří o Bradavicích nikdy ani neslyšeli, dokud nedostali ten dopis. Myslím, že by se mělo zůstat jen u starých kouzelnických rodin.“²¹ Dále to je **čtveřice zakladatelů bradavické školy, kteří jsou vnímání jako historičtí předkové studentů z jednotlivých kolejí, kteří by jim měli prokazovat úctu svým chováním ve škole** (zároveň symboly A1 vrstvy 15).

17. MONARCHA

Self v této vrstvě představuje jakékoli vyjádření úcty ke královně či králi. V Harry Potterovi a kameni mudrců se neobjevují žádné symboly v této vrstvě.

18. PRARODIČ

Self zde vyjadřuje posvátnou úctu ve vztahu k prarodičům. Často se vyskytuje v podobě dvojfigury prarodič – vnouče. Symboly tohoto typu se v Harry Potterovi a kameni mudrců nevyskytují.

19. RODIČ

Self se zde ukazuje v podobě uctívání personálního nebo symbolického rodiče, jako například papeže. Nemusí se ale jednat pouze o vztah mezi rodičem a potomkem, ale patří sem rovněž bratři, sestry nebo bratři a sestry (i znepřátelení). V Harry Potterovi a kameni mudrců nenalezneme žádné symboly patřící do této vrstvy.

²⁰ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 77.

²¹ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 78.

Tabulka 1 Archetyp Self (A1)

1.	SVĚTLO / TMA	1	Zhasinadlo
2.	OHEŇ / VODA		
3.	POHYBUJÍCÍ SE SÍLY / MOŘE		
4.	SLUNCE / MĚSÍC		
5.	NEBE / ZEMĚ		
6.	VÝŠKY / HLOUBKY		
7.	SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI / POJÍMAJÍCÍ PŘÍR. ÚTVARY	1	vlak
8.	KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY	3	zrcadlo z Erisedu, bradavický hrad, školní erb
9.	ROSTLINY		
10.	ZVÍŘATA	1	školní erb
11.	MÝTICKÁ ZVÍŘATA	1	Chloupek
12.	SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT		
13.	SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE		
14.	DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC		
15.	MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU	4	Quirrell – Voldemort, HP – Voldemort, AB – Voldemort, zakladatelé
16.	PRAPŘEDEK	2	Kouzelníci, zakladatelé
17.	MONARCHA		
18.	PRARODIČ		
19.	RODIČ		

Jako druhý archetyp v rámci vnitřního archetypového triangu máme Archetyp matky.

5.1.2 Archetyp matky (A2)

Archetyp matky je první ze dvojice tvořící spolu s otcem rodičovský archetyp. Do archetypu matky patří jakékoli postavy, předměty či jiné entity chovající se mateřským a pečujícím způsobem. „*Archetyp matky je v protikladu k SELF, vybavenému sebecitem, obsazován emocemi, které se pojí k pečujícímu objektu. Je založen jako hlubinná zkušenost s mateřským obecně a představuje organizující, pořádající faktor pro každou zkušenost s ním.*“²² Matka může být pozitivní, poskytující podporu a životní sílu, ale i negativní matka, která naopak vývoj brzdí. Archetyp matky stejně jako archetyp Self dále dělíme na devatenáct vrstev následujícím způsobem:

1. TMA

Tma souvisí s matkou ve smyslu našeho původu, jež začíná v těle matky. Ten je prenatalní, je tedy nevědomý a temný, protože si tento náš počátek nepamatujeme. Tma, noc a spánek jsou symbolem původní celosti, která je diferencovaná jen v hrubých rysech, a to naším rozumem a smysly. Tato celost je citová a duševní. Temnota mateřského symbolu nesouvisí s iracionalitou ženství, ale s psychobiologií, protože, jak je popisováno v knize *Struktura symbolična*, „*sahá hluboko pod slunce rozumu.*“²³ V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol není.

2. VODA

Voda je mateřský živel. Může být stojatá, čirá, hluboká nebo mělká. Mateřskou intenci mají řeky, podsvětní vody nebo živá a mrtvá voda, což je symbol často se vyskytující v pohádkách. V Harry Potterovi a kameni mudrců nalezneme symbol této vrstvy v podobě **lektvarů, jejichž smrtící či prospěšné účinky musí Harry a Hermiona poznat při své cestě za kamenem, elixíru života**, který se dá vyrobit pomocí kamene mudrců, a **krve jednorožce**, která udržuje při životě Voldemorta.

²² EXNER, M., pozn. 10, s. 313.

²³ EXNER, M., pozn. 10, s. 317.

3. MOŘE

Moře samotné má vždy nějaký symbolický význam. Symboly archetypu matky v této vrstvě představují jezera, rybníky nebo jiné hlubiny často obývané obludou. V Harry Potterovi a kameni mudrců je takovýmto symbolem **Černé jezero na pozemcích bradavické školy**, ve kterém žijí mnozí tvorové, jak se dozvíme v dalších dílech série.

4. MĚSÍC

Symbol této vrstvy je v archetypu matky spojen s lunárním cyklem ženy. Měsíc neboli básnický luna je úzce spojen s pojmem luno, čímž se blíže dostáváme do oné souvislosti s mateřstvím. Symbol této vrstvy se v Harry Potterovi a kameni mudrců nachází v podobě **stropu ve Velké síni, který vypadá jako noční nebe plné hvězd**.

5. ZEMĚ

V této vrstvě se vyskytují symboly související se zemí, jako například skála, hora, poušť nebo step. Ne náhodou používáme slovní spojení Matka Země, mytologicky Gaia. Patří sem ale také ostrov uprostřed moře (pozitivní mateřská intence) a všechny symboly rození a plození. Tento mateřský význam má například Ráj. Mezi symboly tohoto typu zařadím **ostrov uprostřed moře, na který se Dursleyovi doplaví, aby byli chráněni před útoky dopisů o přijetí do kouzelnické školy adresovaných Harrymu**, a také **skála, na které stojí bradavický hrad a kam se studenti prvních ročníků musí doplavít na lodkách přes jezero**. „*Na vrcholu vysoké hory na protějším břehu se tyčil obrovský hrad s množstvím věží a hlásek a jeho okna zářila do nebe plného hvězd.*“²⁴

6. HLUBINY

Mezi symboly v této vrstvě patří jeskyně, propasti, krátery. Původní smysl těchto entit je pozitivní (viz jeskynní malby související s kulty plodnosti Matky Země). V Harry Potterovi a kameni mudrců se objevuje symbol této vrstvy v momentě, kdy **Harry s kamarády skáče padajícími dveřmi do podzemních chodeb při cestě za kamenem mudrců**.

²⁴ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 107.

7. POJÍMAJÍCÍ PŘÍRODNÍ ÚTVARY

Symboly tohoto typu představují lesy, pole, krajina, zahrada, pastvina apod. jakožto místo proměny a znovuzrození. V Harry Potterovi a kameni mudrců můžeme za symbol tohoto typu považovat **Zapovězený les, kde Voldemort pije krev jednorožce, aby se udržel při životě.**

8. KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY

Mezi symboly archetypu matky tohoto typu řadíme pojímající entity, jejichž intence je mateřská. Je to například město, ať už ve smyslu rodného města nebo města chránícího nás před nepřáteli. Patří sem také církev, univerzita, dům, chrám či kaple. Předměty, které řadíme do této skupiny, jsou například oltářní kalich nebo hrneček z pohádky *Hrnečku vař!* – tedy jakýkoli předmět, který plní vyživující (mateřskou) funkci. Symboly mohou mít ale i negativní nádech, a to je v tomto případě například sklepení, vězení, labyrint, rakev, truhla, chlév, ovčín, studna či pec nebo loď. Symboly chleba nebo vína sem patří také z důvodu jejich vyživující hodnoty. v Harry Potterovi a kameni mudrců se symbol této vrstvy vyskytuje v podobě **bradavického hradu** (rovněž symbol A1 vrstvy 8 a A2 vrstvy 19) nebo **nástupiště 9 ¾**, kudy se studenti dostanou z nádraží na vlak do Bradavic tak, že projdou zdí, která odděluje kouzelnický svět od nekouzelnického (chrání tedy svým způsobem tajemství o jeho existenci). Dále pak **podobizna Buclaté dámy**, která odhaluje vchod do nebelvírské společenské místnosti poté, co studenti vysloví heslo opravňující je ke vstupu, nebo **neviditelný plášť**, který skryje člověka před zraky okolí. Příkladem takového symbolu v Harry Potterovi a kameni mudrců je také **Moudrý klobouk** rozřazující studenty do kolejí, do jehož nitra se studenti na okamžik „ponoří“, aby jim mohl nahlédnout do duše. *„Poslední, co Harry ještě uviděl, než mu klobouk spadl přes oči, byla síň plná lidí, kteří natahovali krky, aby si ho mohli pořádně prohlédnout. Pak už se díval jen na černý vnitřek klobouku a čekal. „Hmm,“ ozval se tichý hlásek v jeho uchu.“*²⁵ Zařadila jsem sem také **přístěnek pod schody**, kam se Harry snažil ukrýt před strýcem, když se mu podařilo získat jeden z dopisů o svém přijetí do kouzelnické školy nebo kde ho naopak vězní za nevhodné chování (kombinace pozitivní a negativní konotace).

²⁵ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 116.

9. ROSTLINY

Mateřské symboly v této vrstvě představují mateřské květy, jako je lotos, růže, vinná réva, jmelí nebo zlatá ratolest a jmelí, které Jung považuje za symboly derivované ze stromu života, jehož samotný název už napovídá, že se bude jednat o souvislost s mateřstvím, jelikož matka je také v jistém smyslu dárkyní života. Mateřskou intenci má i zelená barva. V Harry Potterovi a kameni mudrců se takové symboly nevyskytují.

10. ZVÍŘATA

Symboly této vrstvy jsou jakákoli zvířata s ženskou duší, která se o člověka starají, radí mu a pomáhají. Jsou to zvířata neútočná a plachá (želva, zajíc). S kultem matky souvisí posvátná zvířata, jako je kráva, orlice, medvědice nebo slonice. Do této vrstvy řadíme také supa a šakala jakožto zprostředkovatele návratu hmoty (mršin) do koloběhu života. V Harry Potterovi a kameni mudrců nalezneme symboly této vrstvy v podobě **Harryho bílé sovy Hedviky**. Nejen její úloha v příběhu, ale také její jméno napovídá této skutečnosti. „*Hedvika je jméno světice, která žila v Německu ve 12. a 13. století a zemřela v polské Třebnici. Řeholní cisterciácký řád, jehož patronkou se stala, si za své poslání zvolil výchovu a vzdělávání osiřelých dětí jako je Harry.*“²⁶ Dále bychom sem zařadili **kočku školníka Filche paní Norrisovou**, která mu pomáhá v udržování pořádku a hlídání dodržování školního řádu ve škole. „*Paní Norrisová hlídkovala po chodbách sama; a pokud jste před ní porušili školní řád, třeba jen palcem u nohy překročili povolenou čáru, bleskurychle zmizela a dvě vteřiny nato už tu stál udýchaný Filch.*“²⁷

11. MYTICKÁ ZVÍŘATA

Do této vrstvy archetypu matky patří zvířata s lidskými nebo nadlidskými schopnostmi, která mají rovněž pečující charakter. Z Harryho Pottera a kamene mudrců sem řadíme **kočku, jakožto zvířecí podobu profesorky McGonagallové, která dokáže číst v mapách.** „*Už na rohu Zobí ulice postřehl známku čehosi podivného – kočku, která si prohlížela plán města. Pan Dursley si na okamžik nepřipustil, co to vlastně vidí, ale pak prudce otočil hlavu dozadu a podíval se ještě jednou. Na rohu Zobí ulice stála mourovatá kočka, ale žádný plán města nikde neviděl. Co ho to proboha napadlo?*

²⁶ COLBERT, D. Kouzelný svět Harryho Pottera. 1. vyd. Praha: Albatros, 2002. ISBN 80-00-01058-5. s. 71.

²⁷ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 126.

Musel to být nějaký trik, který mu vyvedlo světlo. Pan Dursley zamrkal a upřeně se na kočku podíval, a ta mu upřený pohled oplatila. Na rohu zahrnul a vyjel na hlavní silnici, nepřestával ji však sledovat ve zpětném zrcátku. Kočka si teď četla tabulku, na které stálo Zobí ulice – ne, dívala se na ni, poněvadž kočky přece nedovedou číst tabulky ani mapy. ²⁸

12. SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT

Do této vrstvy řadíme symboly zvířat, která v sobě obsahují prvky několika druhů zvířat a mají ženskou duši. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symbol tohoto typu nevyskytuje.

13. SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE

Symboly v této vrstvě jsou takoví tvorové, jejichž podstata je z části ženská a z části zvířecí. V Harry Potterovi a kameni mudrců nenalezneme žádný symbol této vrstvy.

14. DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC

V této vrstvě se nacházejí ženské postavy s nějakým tělesným defektem. Máme sklon takovou ženu považovat za nebezpečnou a za „čarodějnici“, jak potvrzují výzkumy z oblasti evoluční psychologie. Proto se také v mnoha příbězích vyskytuje postava čarodějnice, která je charakteristická křivým nosem, hrbem apod. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly této vrstvy nevyskytují.

15. MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU

Do této vrstvy řadíme mýtické mateřské postavy – symboly Velké matky, které představují dle Junga univerzální projekci archetypu matky. Typickými symboly této vrstvy je bohyně matka - Panna Marie, šamanka, kněžka, strašidla v ženské podobě (čarodějnice z pohádky O perníkové chaloupce, která láká děti na jídlo – má tedy vyživující (mateřskou) úlohu je také symbolem této vrstvy. V souvislosti s Pannou Marií se za mateřské symboly považuje modrá, zlatá, červená a zelená barva (kosmologické univerzální znaky). V Harry Potterovi a kameni mudrců se vyskytují tyto **barvy v erbu jednotlivých školních kolejí** a za symbol této vrstvy můžeme také považovat **Harryho zelené oči, které zdědil po matce jako jediný rys jeho vzhledu.** „Byla to velice hezká žena. Měla temně rudé vlasy a její oči – má oči úplně stejné jako

²⁸ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 8.

*já, uvědomil si Harry a přistoupil o kousek blíž. Jasně zelené a úplně stejně tvarované...*²⁹

16. PRAPŘEDEK

Do této vrstvy patří postavy mýtického charakteru (souvisí tedy s předchozí vrstvou), jako je pramáti Eva, postavy z pověstí, jako je například Libuše, nebo duch ženy, který bloudí v určitém prostoru. V Harry Potterovi a kameni mudrců se tento symbol neobjevuje.

17. MONARCHA

Královna v mytické či pohádkové podobě (vztah k předchozí vrstvě) nebo královna jako skutečná postava má vždy archetypický charakter, neboť ji jako archetyp vnímá lid. Symboly tohoto typu se v Harry Potterovi a kameni mudrců nevyskytují.

18. PRARODIČ

Moudrá stařena (např. hlavní postava v Babičce od Boženy Němcové) je typickou představitelkou symbolů této vrstvy. Jedná se tedy o archetyp matky vztažený na člena rodiny. Prarodič s negativní konotací je pak babizna, která nevykazuje vlastnosti moudré, laskavé babičky zmíněné výše. V Harry Potterovi a kameni mudrců symbol této vrstvy nenalezneme.

19. RODIČ

Matka, chůva, kojná, učitelka, pečovatelka, macecha, tchýně nebo jakákoli starší žena, jež člověka nějakým způsobem ovlivňuje a formuje jeho osobnost. Jako symbol matky funguje také místo narození nebo návrat domů. V Harry Potterovi a kameni mudrců do této vrstvy řadíme **Harryho tetu**, která se ho ujala po smrti své sestry, **matku Harryho spolužáka Rona**, která ho přijala do své velké rodiny jako vlastního syna, **Harryho vlastní matku**, která obětovala svůj život pro ten jeho, **profesorku McGonagallovou**, ředitelku nebelvírské koleje, která je rovněž pečující postavou, nebo **bradavický hrad** ve smyslu Harryho nově objeveného domova (hrad patří současně do A1 vrstvy 8 a A2 vrstvy 8). Tato skutečnost je v průběhu knižní série několikrát zdůrazňována. „*Cítil se na hradě daleko víc doma než kdy předtím v Zobí ulici.*“³⁰

²⁹ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 194.

³⁰ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 160.

Tabulka 2 Archetyp matky (A2)

1.	TMA			
2.	VODA	3	lektvary, elixír života, krev jednorožce	
3.	MOŘE	1	Černé jezero	
4.	MĚSÍC	1	očarovaný strop	
5.	ZEMĚ	2	ostrov v moři, skála hradu	
6.	HLUBINY	1	místnosti za padajícími dveřmi	
7.	POJÍMAJÍCÍ PŘÍRODNÍ ÚTVARY	1	Zapovězený les	
8.	KULTUR. ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY	6	bradavický hrad, nástupiště 9 3/4, Buclatá dáma, plášť, klobouk, přístěnek	
9.	ROSTLINY			
10.	ZVÍŘATA	2	Hedvika, paní Norrisová	
11.	MÝTICKÁ ZVÍŘATA	1	McGonagallová (kočka)	
12.	SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT			
13.	SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE			
14.	DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC			
15.	MYTICKÉ POSTAVY S LID. PODOBOU	5	červená, modrá, zlatá, zelená, oči	
16.	PRAPŘEDEK			
17.	MONARCHA			
18.	PRARODIČ			
19.	RODIČ	5	Harryho matka, Harryho teta, matka Rona, McGonagallová, bradavický hrad	

Druhý z dvojice rodičovských archetypů tvoří archetyp otce.

5.1.3 Archetyp otce (A3)

Archetyp otce dotváří vedle archetypu matky rodičovský archetyp. Do archetypu otce řadíme entity, které odpovídají naší obecné představě, kterou máme, vybavíme-li si otcovské postavy a otcovské chování. Archetyp otce vznikl pozdějším vydělením z archetypu matky. Je tomu tak proto, že když se dítě narodí, matka je pro něj primární osobou a úlohu otce začne dítě vnímat až později. Láska otce není na rozdíl od lásky matky bezpodmínečná, ale dítě si ji musí získat nějakými hrdinskými činy. Otec pomáhá v rozvoji Self jiným způsobem. Právě otec například podporuje jeho expanzi. Archetyp otce je „založen jako hlubinná zkušenost s otcovským obecně a představuje organizující, pořádkující faktor pro každou zkušenost s ním“³¹. Podobně jako u archetypu matky, i zde může být otec pozitivní a negativní. Mezi atributy pozitivního otce patří aktivita, síla, orientace ve světě a ochrana před nebezpečím. Negativní otec naopak nese vlastnosti, jako je pasivita, agresivita, desorientace a ohrožování. Archetyp otce má také devatenáct vrstev:

1. SVĚTLO

Světlo v archetypu otce znamená popření tmy. Symboly mužského typu totiž vznikají oddělením protikladu, tedy mateřských symbolů, které jsou prvotní. Toto dokládá Hesiodův mýtus, ve kterém Země vzniká z Chaosu a Nebe vzniká teprve tak, že se z těla Matky Země oddělí. V Harry Potterovi a kameni mudrců takové symboly nejsou.

2. OHEŇ

Do této vrstvy patří u archetypu otce oheň jakožto zhmotnění jasu (např. blesk - životadárný, či naopak ničivý). Úzce souvisí s předcházející vrstvou. Za symbol tohoto typu považujeme **Harryho jizvu ve tvaru blesku**, kterou mu způsobila neúspěšná smrtící kletba. Takovou kletbu provází záblesk zeleného světla, tudíž můžeme chápat jeho jizvu jako zhmotnění jasu. Často je bolest v Harryho jizvě popisována, že je tak palčivá „jako by mu jizva na čele stála v jednom plameni...“³²

³¹ EXNER, M., pozn. 10, s. 333.

³² ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 238.

3. POHYBUJÍCÍ SÍLY

Do této skupiny řadíme pohybující se neviditelné síly. Jedná se tedy například o vítr, ducha, bouři či hlas ze zásvětí, či také filosofické pojmy jako Prvotní hybatel, Logos, Nús či Pneuma. V Harry Potterovi a kameni mudrců nalezneme symbol tohoto typu v podobě **hlasu Lorda Voldemorta, který Harry slyší ve sklepení**, když se snaží získat kámen mudrců. „*Neušel však ani pět kroků, když se ozval jakýsi vysoký hlas, ačkoli Quirrell vůbec nepohnul rty.*“³³ Za symbol této vrstvy lze považovat i **hlas Moudrého klobouku**, který žáci slyší v hlavě při zařazování do kolejí a který je popisován jako tichý hlásek v uchu. Dále pak **školní duchové** plující prostorem (podíl také na symbolu A4 vrstvy 15).

4. SLUNCE

Symbyly tohoto typu jsou paprsky, proudy světla jakožto zdroje tepla a světla nebo naopak sucha (souvislost se Sluncem). Harry Potter a kámen mudrců neobsahuje žádné symboly vztahující se k této vrstvě.

5. NEBE

Do této skupiny se řadí déšť, ať už po něm věci vzkvétají, nebo naopak chřadnou, blesky, mračna, ale také ptáci s božskou intencí, jako je orel nebo kondor (vztah k vrstvě 10). V Harry Potterovi a kameni mudrců nenalezneme tyto symboly.

6. VÝŠKY A VZNÁŠENÍ

Tato vrstva souvisí s vrstvou předchozí. Sem patří životní pocit vábení vzhůru, který je v dítěti podporován více otcem než matkou, proto ho tedy spojujeme s mužským, otcovským principem. V Harry Potterovi a kameni mudrců toto vidíme v podobě **Harryho talentu na létání na košťatech** a nadání na kouzelnický sport famfrpál, což zdědil Harry po otcí. „*Krev mu bušila ve spáncích. Nasedl na koště, odrazil se, jak mohl nejvíc, a pak už se řítíl vzhůru, vítr mu svištěl ve vlasech a jeho hábit vlál za ním – potom si v návalu divoké radosti uvědomil, že objevil něco, co umí, aniž by ho to někdo musel učit – bylo to snadné, bylo to úžasné!*“³⁴ „*Váš otec by na vás byl určitě*

³³ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 270.

³⁴ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 140–141.

*hrdý...On sám hrál famfrpál výborně.*³⁵ Rovněž **létaající motorka**, na které Hagrid přiveze Harryho k jeho tetě a strýci, je symbolem této vrstvy.

7. SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI

Symboły v této vrstvě jsou všechny činnosti, které nějakým způsobem upravují tvar, jako je řemeslná nebo umělecká činnost. Je zde vztah k mateřským symbolům lesů a polí – kácení a orba neboli činnosti spojované s otcovským. Například anglický park (mateřská konotace) versus francouzský park (otcovská konotace, neboť zde zasáhla nějaká činnost – formální úprava zeleně). Za mytologické zosobnění pronikání považujeme trpaslíky a skřítky, kteří oplodňují nějakou oblast a jsou strážci jejího bohatství. V tomto kontextu se dají za symbol tohoto typu považovat **skřeti jakožto strážci kouzelnických peněz v Gringottově bance nacházející se míle pod Londýnem** (podíl také na vrstvě 15 archetypu A3).

8. KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY

Do této vrstvy řadíme všechny bodné zbraně, klíče nebo věže, kde je patrná souvislost s mužstvím (asociace k pojmům, jako je erekce či pronikání). V Harry Potterovi a kameni mudrců nalezneme symboly tohoto typu v podobě **kouzelnických hůlek** (také symbol A6 ve vrstvě 8), **kyje horského trolla, košťat, klíče od trezoru v Gringottově bance nebo létajících klíčů** (jeden z úkolů, který je nutno překonat při cestě za kamenem mudrců) či **brankové obruče na vysokých sloupech**, kterými žáci prohazují míče ve famfrpálu (souvislost s vrstvou 6) a **Hagridův kouzelný deštník**, který používá místo hůlky. Také **věže školního hradu** patří do této vrstvy.

9. ROSTLINY

Rostliny patřící do archetypu otce jsou kaktus, kukuřice, topol, dub nebo strom s jedovatými trny z důvodu protáhlého tvaru a síly těchto rostlin. V Harry Potterovi a kameni mudrců symboly tohoto typu nenajdeme.

10. ZVÍŘATA

Zvířata v této vrstvě archetypu otce jsou královská zvířata, jako je orel nebo sokol, a také dravá zvířata, jako býk, kanec, hřebec, osel nebo lev, ale také had, který má dle Freuda falický význam. V Harry Potterovi a kameni mudrců se vyskytuje **lev, orel,**

³⁵ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 144.

jezevec a had jakožto symboly na erbu vyjadřující povahu žáků z každé koleje reprezentovanou těmito zvířaty (spojitost také s A1 vrstvou 8 a 10). **Hagridův pes Tesák** je v této vrstvě symbolem představující negativního pasivního otce, protože neochraňuje, ale spíš se sám bojí.

11. MYTICKÁ ZVÍŘATA

Sem řadíme božstva ve zvířecí podobě, zoomorfní démony nebo zvířata fungující jako přímý zástupce otce ve snech a fantaziích. Dále sem patří erby a státní znaky (otcovská projekce). V Harry Potterovi a kameni mudrců takové symboly nenajdeme.

12. SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT

Mezi symboly tohoto typu patří jakékoli zvíře mužského pohlaví, které je složeno z více různých druhů zvířat. Nejčastěji je to okřídlený drak (samec), okřídlený kůň, had apod. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly tohoto typu nevyskytují.

13. SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE

Symboly v této vrstvě jsou stvoření mužského pohlaví částečně zvířecí a lidská. Patří sem například kentaury nebo Lucifer. V Harry Potterovi a kameni mudrců nalezneme **kentaury v Zapovězeném lese**, kteří zachránili Harryho před útokem Voldemorta.

14. DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC

Symboly tohoto druhu jsou mužské postavy s nějakou deformací těla, což v nás obvykle vyvolává negativní pocity a očekávání zlého. Entity vyskytující se v této vrstvě se prolínají s jinými vrstvami a spojuje je právě deformace. Sem by patřila postava **profesora Quirrella**, který má na temeni hlavy obličej lorda Voldemorta.

15. MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU

Do této vrstvy řadíme démony s lidskou podobou, obry, kouzelníky s nadpřirozenými schopnostmi nebo také pohádkové postavy, jako je Paleček nebo Ječmínek, kteří v nás vyvolávají falické přirovnání. Do této skupiny patří nepochybně **profesor Brumbál**. „*Neexistoval prostě způsob, jak by se mu Snape pokusil ublížit, když se Brumbál díval.*“³⁶ (Brumbál patří současně do archetypu A3 vrstvy 17 a 18 a v archetypu A6 vrstvy 15 a 18). Dále sem řadíme **poloobra Hagrida**, který se k Harrymu chová

³⁶ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 206.

od začátku otcovsky. „Hagrid funguje jako postava otce, na kterého si Harry může sáhnout. Je láskyplný a svou obrovitostí fyzicky ochranný. „Dobrý obr“ už svou tělesností realizuje část terapeutické práce. V porovnání s jeho velikostí se Harry zmenší, smí se cítit jako malé bezmocné dítě a udělat si pořádek ve své emocionální minulosti.“³⁷ Zároveň se jedná o symbol archetypu A3 ve vrstvy 19. Dále **profesor Snape**, který se snažil Harryho chránit celou dobu, i když působí dojmem přesného opaku (současně symbol A6 vrstvy 15) a **horský troll**, kterého Harry s kamarády přemohli o Halloweenu. Řadím sem také **školní duchy** (současně symboly A4 vrstvy 3) a **školní strašidlo Protivu a skřety** (jsou rovněž symboly vrstvy 7 archetypu A3).

16. PRAPŘEDEK

Zde jsou zařazeni prapředci rodu ve smyslu těch, kteří přivedli rod do dané oblasti nebo jsou zakladateli nějaké tradice. Typickým příkladem je Praotec Čech nebo také mytické postavy (Romulus a Remus, Adam). V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly tohoto typu nenacházejí.

17. MONARCHA

Do této vrstvy patří vládce nebo král jakožto nejčastěji se vyskytující otcovská postava v pohádkách. Je-li slabý, nechává za sebe bojovat anima nebo kouzelné zvíře. V novodobé podobě se vyskytuje například v podobě krále nebo obecně vládce, který je výraznou postavou ať už v pozitivním, či negativním smyslu. Do této vrstvy řadím **ředitele Albuse Brumbála**, který funguje jako vládce na půdě školy, kde ho všichni uznávají jako velkou autoritu (rovněž A3 vrstvy 15 a 18 a A6 vrstvy 15 a 18).

18. PRARODIČ

Moudrý stařec, děd či kmet je symbolem této vrstvy. Často se jedná o bývalého hrdinu a bojovníka na odpočinku. **Albus Brumbál** by ovšem spadal také do této vrstvy, jelikož je velice moudrý, má za sebou mnoho zkušeností a pro Harryho je výraznou otcovskou postavou. „Profesor Albus Brumbál se stane Harryho praotcem se vším všudy, pro svou pozici ředitele trochu mimo, ale v duchu stále přítomný. Brumbál je moudrý muž s hlubokými vědomostmi o smrti a životě.“³⁸ (také A3 vrstvy 15 a 17 a A6 vrstvy 15 a 18).

³⁷ JUNG, M., pozn. 1, s. 73.

³⁸ JUNG, M., pozn. 1, s. 76.

19. RODIČ

V této vrstvě se nachází otec či otčím, rytíř, farář, policista nebo kdokoli, kdo nějakým způsobem funguje jako ztělesnění norem společnosti. Do této vrstvy řadíme **Harryho strýce**, který rázně odmítá cokoli kouzelnického, staví se proti tomu, považuje to za špatné a dává to náležitě najevo. „...*na ulici je spousta podivně oblečených lidí. Měli na sobě dlouhé pláště! Pan Dursley nesnášel lidi, kteří se oblékali jinak než ostatní – ty háby, jaké si teď na sebe dokázali vzít ti mladí!*“³⁹ Patří sem rovněž **Hagrid** – první postava, která Harrymu nahradí otcovskou lásku a jako první mu vysvětlí, že někteří kouzelníci se dávají na špatnou cestu (současně spadá do vrstvy 15 v archetpu A3). Dále sem patří **školník Filch**, který střeží pořádek ve škole.

³⁹ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 9.

Tabulka 3 Archetyp otce (A3)

1.	SVĚTLO			
2.	OHEŇ	1	jízva ve tvaru blesku	
3.	POHYBUJÍCÍ SÍLY	3	hlas Voldemorta, hlas klobouku, duchové	
4.	SLUNCE			
5.	NEBE			
6.	VÝŠKY A VZNÁŠENÍ	2	Harryho talent na létání, létající motorka	
7.	SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI	1	skřeti v bance	
8.	KULTUR. ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY	7	kouzelnické hůlky, kyj, věže, klíč k trezoru, létající klíče, brankové obruče, deštník	
9.	ROSTLINY			
10.	ZVÍŘATA	5	Lev, orel, jezevec, had, Tesák	
11.	MÝTICKÁ ZVÍŘATA	1	kentauroi	
12.	SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT			
13.	SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE			
14.	DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC	1	profesor Quirrell	
15.	MYT. POSTAVY S LID. PODOBOU	7	Albus Brumbál, Hagrid, Snape, troll, duchové, Protiva, skřeti	
16.	PRAPŘEDEK			
17.	MONARCHA	1	Albus Brumbál	
18.	PRARODIČ	1	Albus Brumbál	
19.	RODIČ	3	Harryho strýc, Hagrid, školník Filch	

5.2 Vnější archetypové triangulum

Vnější archetypové triangulum vzniká odštěpením z triangula vnitřního. Odštěpením z kmenových archetypů Self, matky a otce tedy následně vzniká archetyp dítěte, Archetyp animy a Archetyp anima.

5.2.1 Archetyp dítěte (A4)

Archetyp dítěte je jaderným obsahem Self. „*Self a archetypové dítě jsou na počátku ontogeneze totožné. To znamená, že archetyp Dítěte je ve svém základu orientován kolem osy Já-Self.*“⁴⁰ Podobně jako Self, i archetyp dítěte sjednocuje protiklady jako například světlo a tmu. Určení archetypu dítěte může být problematické zejména ve chvíli, kdy je zasažena hlubší archetypická vrstva. Zde je pak těžké rozlišit Dítě od Self nebo jejich odlišení od matky. Symboly tohoto archetypu se především vyskytují v antropomorfní podobě. Je-li jejich podoba jiná, jde o jejich přechodnou, zárodečnou nebo deformovanou podobu. Ve všech podobách však Dítě symbolizuje obnovu a naději. Příkladem může být narození Spasitele a s tím spojené symboly jeslí, jehňátek a celá symbolika Vánoc jako takových či Ráj a jakékoliv entity odkazující k nevinnosti. Taková obnova nese ale i rizika, a proto je postava archetypového dítěte mnohdy ohrožována. V mytologiích se dítě zrodí zvláštním způsobem, je vystaveno opakovanému nebezpečí. I když toto dítě působí na první pohled bezbranně a bezmocně, má určité neobyčejné schopnosti překračující běžné schopnosti obyčejných lidí. Je to hrdina, a proto se může stát vykupitelem lidstva, jeho zachráncem nebo vzorem pro individuální seberealizaci ostatních lidí, kteří po ní nevědomě touží. Takovým dítětem je například Ježíš v křesťanství, z mýtů pak Zeus zakládající novou generaci bohů nebo ve folkloru nejmladší (nejčastěji ze tří), obecně podceňovaný sourozenec, který má ale tendenci expandovat.

1. SVĚTLO / TMA

Do této vrstvy archetypu dítěte řadíme probouzející se dítě, rodící se dítě nebo rodící se den, zlaté vejce, ze kterého se rodí svět, nebo bohové vycházející z útrob Krona. Zrození v doslovném nebo i přeneseném smyslu slova nebo vzpomínky, které se ztrácí v temnotách na horizontu naší paměti (může znamenat i Self). Patří sem **Harryho vzpomínky na den, kdy byli zavražděni jeho rodiče.** „*V Harryho myslí se dělo něco*

⁴⁰ EXNER, M., pozn. 10, s. 350.

velice bolestného. Jak se Hagridovo vyprávění přiblížilo ke konci, zahlédl znovu oslepující záblesk zeleného světla, jasněji než si ho připomněl kdy předtím – ale poprvé v životě se mu vybavilo i něco jiného: pronikavý, chladný a krutý smích.⁴¹ Dále pak **vzpomínka na létající motorku zjevující se Harrymu ve snu.** „Převrátil se na záda a ještě zkusil vybavit si sen, který se mu před chvílí zdál. Byl to hezký sen a byla v něm motorka, která létala. Měl podivný pocit, že stejný sen se mu zdál už někdy dřív.“⁴²

2. OHEŇ / VODA

Symbolem v této vrstvě je například dítě vyskakující z vody, puštěné po vodě (např. Plaváček), vzdorující ohni (např. Jeníček a Mařenka v pohádce O perníkové chaloupce), živly trestající člověka jako neposlušné boží dítě nebo v červácích se rodící den hlavně nad mořem. V Harry Potterovi a kameni mudrců nalezneme tuto symboliku v momentě, **kdy jsou Harry a Hermiona po požití správného lektvaru schopni projít plameny při cestě za kamenem mudrců.** „Důkladně se napila z kulaté lahve na konci řady a zatřásla se.“ „...„Hermiona se otočila a prošla nachovými plameny. Harry se zhluboka nadechl a uchopil nejmenší lahvičku. Potom se obrátil čelem k černým plamenům.“ „... „Jako by mu opravdu proudil v žilách led.“ „...uviděl černé plameny, které ho celého olizovaly, ale necítil je – na okamžik neviděl nic, než temný oheň – a pak byl náhle na druhé straně, v poslední komnatě.“⁴³ Harry současně spadá do archetypu A4 ve vrstvě 6, 8, 14, 15, 17, 19 a archetypu A6 vrstvy 14, 15 a 19 a Hermiona do archetypu A5 vrstvy 19.

3. POHYBUJÍCÍ SE SÍLY / MOŘE

Mezi symboly této vrstvy patří síla probouzející k životu. Je to například také dítě zrozené z vody. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly této vrstvy nevyskytují.

4. SLUNCE / MĚSÍC

Do této skupiny řadíme symboly dorůstajícího a rodícího se Měsíce nebo Slunce jako novorozence, jak to je v pohádce Tři vlasy Děda Vševeda. V Harry Potterovi a kameni mudrců symboly této vrstvy nenajdeme.

⁴¹ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 57–58.

⁴² ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 23–24.

⁴³ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 264–265.

5. NEBE / ZEMĚ

Symbole v této vrstvě jsou symboly dítěte spadlého z nebe, vyskakujícího z kamene. Příkladem je Adam a Eva stvořeni z hlíny Bohem nebo Eva stvořena z Adamova žebra. Žebro zde totiž zastupuje kámen, protože kameny jsou kosti Matky Země. Symbole v této vrstvě se objevují i v případě, kdy dítě čerpá ze země sílu. Harry Potter a kámen mudrců neobsahuje symboly této vrstvy.

6. VÝŠKY / HLOUBKY

Dítě, které se zrodilo z podsvětních zvířat, jako jsou drak, krokodýl nebo had, se prostřednictvím zoomorfních synekdoch vztahuje k této vrstvě. Patří sem i bohyně Athéna rodící se z Diova čela. Dítě v rukách rodičů (hlavně otce) také znázorňuje pocit tažení vzhůru. V Harry Potterovi a kameni mudrců nalezneme tento symbol **v podobě malého Harryho, kterého přiveze k tetě a strýci poloobr Hagrid na létající motorce**. „... v tu chvíli se z nebe snesla obrovská motorka a přistála na vozovce před nimi. Motorka byla obrovská, ovšem proti muži, který na ní rozkročmo seděl, vlastně úplná nicka... V obrovských svalnatých pažích držel malý uzlík.“⁴⁴ Harry je současně symbolem A4 ve vrstvě 2, 8, 14, 15, 17, 19 a A6 ve vrstvě 14, 15 a 19.

7. SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI / POJÍMAJÍCÍ PŘÍRODNÍ ÚTVARY

V této vrstvě se nacházejí symboly dítěte vězněného v nějakém přírodním útvaru typu jeskyně, dítě nalezené v poli či v lese nebo dítě zrozené nebo vyskakující z brázdy. V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol nenalezneme.

8. KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY

Naopak do této vrstvy řadíme symboly dítěte vězněného v uměle vytvořeném prostoru nebo dítě zakleté do věci (může být rovněž symboly Self). V Harry Potterovi a kameni mudrců patří do této vrstvy **malý Harry, který žije u tety a strýčka v přístěnku pod schody, kam ho často zavírají, když něco provede**. Harry patří do mnoha archetypů a vrstev, je symbolem A4 ve vrstvě 2, 6, 14, 15, 17, 19 a A6 ve vrstvě 14, 15 a 19.

⁴⁴ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 264–265.

9. ROSTLINY

Do této vrstvy řadíme dítě vyskakující ze stromu, skřítky přebývající v květinách, Otesánka nebo první lidi vyřezané z jasanu a olše, jak tvrdí germánská mytologie. Také probouzející se příroda na jaře spadá do této vrstvy. V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol není.

10. ZVÍŘATA

V této vrstvě se nacházejí symboly dítěte ve zvířecí podobě nebo také žena kojící psa. Takové symboly nás vedou k animalitě, pudovosti a nesamozřejmosti lidství, ale také k soucitu (důsledek působnosti archetypu matky podobně jako u cizích dětí). V Harry Potterovi a kameni mudrců se tento symbol nevyskytuje.

11. MYTICKÁ ZVÍŘATA

Symboly v této vrstvě jsou mláďata mýtických zvířat. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symbol tohoto typu vyskytuje **v podobě dračího mláděte**, které Hagrid dostane jako vejce od cizince v hospodě a později se snaží draka chovat.

12. SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT

Do této vrstvy patří mláďata tvorů, kteří jsou tvořeni kombinací různých druhů zvířat. V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol nenalezneme.

13. SYNKREZE ČLOVĚK - ZVÍŘE

Sem patří dítě, které má nějaké atributy zvířete. V Harry Potterovi a kameni mudrců se takový symbol neobjevuje.

14. DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC

Do této vrstvy patří dítě obra, skřítko (dítě v podivné podobě) nebo dítě v hermafroditické podobě či nějakým způsobem deformované dítě (například dítě se šesti prsty). Do této vrstvy řadíme **Harryho bratrance Dudleyho, kterému Hagrid přičaruje prasečí ocásek**. *„Děštník v jeho ruce zasvištěl vzduchem a zamířil na Dudleyho – následoval záblesk fialového světla, zvuk jako když praskne žabka, a pronikavé vykviknutí; pak už Dudley poskakoval na místě, oběma rukama si tiskl tučný zadek a skučel bolestí. Když se k nim obrátil zády, Harry uviděl, že bratránkovi*

*dírou v kalhotách čouhá zakroucený prasečí ocásek*⁴⁵, ale i **Harryho Pottera, který byl poznamenán jizvou na čele ve tvaru blesku** (HP je zároveň symbolem A4 ve vrstvě 2, 6, 8, 15, 17, 19 a A6 ve vrstvě 14, 15 a 19).

15. MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU

V této skupině jsou dětské bohové nebo novorozený Ježíš. Za symbol tohoto typu považujeme v Harry Potterovi a kameni mudrců **malého Harryho, který byl zanechán na prahu domu tety a strýce**. *„Bude slavný – stane se z něj legenda – vůbec by mě nepřekvapilo, kdyby se dnešnímu dni jednou říkalo Den Harryho Pottera – o Harrym se budou psát knihy – každé dítě v našem světě bude znát jeho jméno!*⁴⁶ *„Harry Potter se převrátil ve svých přikrývkách, ale neprobudil se. Malou ručkou stiskl dopis, který ležel vedle něj, a spal dál. Nevěděl, že je jiný než ostatní, nevěděl, že je slavný, nevěděl, že za několik málo hodin ho probudí výkřik paní Dursleyové, až otevře domovní dveře, aby postavila ven lahve od mléka, ani že příštích několik týdnů ho jeho bratránek Dudley nepřestane pošťuchovat a štípat... Ani nemohl tušit, že právě v tu chvíli lidé, kteří se potajmu sešli po celé zemi, zdvihají sklenky a tlumeným hlasem mu připíjejí...“*⁴⁷ Harry sem patří také z důvodu, že dokáže dělat nevysvětlitelné věci, což je známkou jeho kouzelnického talentu. Harry Potter je mnohočetným symbolem, a to rovněž A4 ve vrstvě 2, 6, 8, 14, 17, 19 a A6 ve vrstvě 14, 15 a 19.

16. PRAPŘEDEK

Mezi symboly této vrstvy patří dítě jakožto zakladatel či obnovitel rodu. V Harry Potterovi a kameni mudrců takové symboly nenajdeme.

17. MONARCHA

Mezi symboly archetypu dítěte v této vrstvě patří dětské králové, princové a princezny. Novorozený Ježíš, kterému se přišli klanět králové z Východu, patří také do této vrstvy. V Harry Potterovi a kameni mudrců se tento symbol objevuje **v momentě, kdy Harry s Hagridem poprvé navštíví Příčnou ulici v Londýně a hostinec Děravý kotel, kde se Harrymu klaní kouzelníci**. *„Můj ty bože,“ řekl výčepní a vytřeštil oči na Harryho, „není tohle – nemůže to být – „V Děravém kotli náhle zavládlo naprosté ticho. „Pro boha živého,“ zašeptal starý výčepní, „Harry Potter... jaká čest pro nás!“ Spěšně*

⁴⁵ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 60.

⁴⁶ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 18.

⁴⁷ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 21–22.

oběhl výčepní pult, vrhl se k Harrymu a se slzami v očích ho uchopil za ruku. „Vítejte zpátky, pane Pottere, vítejte zpátky!“ Harry nevěděl, co na to říci. Všichni se na něj dívali. Stařena s dýmkou dál bafala a nevšimla si, že jí dýmka vyhasla. Hagrid úplně zářil. Ze všech stran bylo slyšet hlasité šoupání židlí a v příští chvíli si už Harry podával ruce s každým v Děravém kotli.“⁴⁸ Harryho Pottera řadím také mezi symboly A4 ve vrstvě 2, 6, 8, 14, 15, 19 a A6 ve vrstvě 14, 15 a 19.

18. PRARODIČ

V této vrstvě se nachází vnuk nebo vnučka. Příkladem může být postava Barunky v Babičce od Boženy Němcové. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly tohoto typu neobjevují.

19. RODIČ

Symboly tohoto typu jsou synové či dcery, nevlastní děti, sirotci a opuštěné děti. Patří sem **Harry Potter jako opuštěný sirotek poté, co jsou jeho rodiče zavražděni** (rovněž podíl na symbolech A4 ve vrstvě 2, 6, 8, 14, 15, 17 a A6 ve vrstvě 14, 15 a 19). Dali by se sem zařadit rovněž **všichni žáci bradavické školy žijící na hradě pod ochranou ředitele Albuse Brumbála**. Jejich bezpečnost, která je neohrožena ve chvíli, kdy je Brumbál na blízku, je mnohokrát zmiňována v průběhu celé knižní série. Symbolickým rodičem může být také sám **Lord Voldemort a jeho následovníci - jeho symbolické děti** – stejně jako dospělý Ježíš coby otec pro všechny dospělé křesťany, kteří jsou na něm závislí, jak je uvedeno ve Struktuře symbolična. „*At' to bylo, jak chtělo, před takovejma dvaceti rukama tendleten – ten zlej černokněžník začal na svou stranu přetahovat další. A taky že je sehnal – některý se báli, některejm prostě šlo aspoň vo kousíček jeho moci, poněvač vopravdu měl čím dál větší moc, to von jo. ...Jedno z posledních bezpečnejch míst byly Bradavice. Myslím, že Brumbál byl jedinej, koho se tendleten Ty-víš-kdo bál. Neměl vodvahu zaútočit na školu, aspoň tenkrát ještě ne.*“⁴⁹

⁴⁸ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 60.

⁴⁹ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 56–57.

Tabulka 4 Archetyp dítěte (A4)

1.	SVĚTLO / TMA	2	vzpomínky na smrt rodičů, vzpomínka na létající motorku ve snu
2.	OHEŇ / VODA	2	Harry procházející plameny, Hermiona procházející plameny
3.	POHYBUJÍCÍ SE SÍLY / MOŘE		
4.	SLUNCE / MĚSÍC		
5.	NEBE / ZEMĚ		
6.	VÝŠKY / HLOUBKY	1	dítě Harry přivezen na létající motorce
7.	SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI / POJÍMAJÍCÍ PŘ. ÚTVARY		
8.	KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY	1	Harry žijící u tety a strýce v přístěnku
9.	ROSTLINY		
10.	ZVÍŘATA		
11.	MÝTICKÁ ZVÍŘATA	1	dračí mládě
12.	SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT		
13.	SYNKREZE ČLOVĚK - ZVÍŘE		
14.	DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC	2	Dudley s prasečím ocáskem, Harry s jizvou ve tvaru blesku
15.	MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU	1	malý Harry zanechán na prahu domu
16.	PRAPŘEDEK		
17.	MONARCHA	1	Harry v Příčné ulici
18.	PRARODIČ		
19.	RODIČ	3	sirotek Harry, žáci ve škole, Voldemortovy následníci

5.2.2 Archetyp animy (A5)

Anima se odštěpuje z archetypu matky. Podle Junga je anima dvojího typu, a to vědomá u ženy a jako entita kolektivního nevědomí u muže. To způsobuje, že anima u ženy je archetypem ve slabé verzi, kdežto u muže ve verzi silné. U muže představuje anima „*tu část jeho psychiky, která je charakterizována jako chaotické puzení k životu, resp. biologičnu. Mužovo nevědomí tedy nemá „logickou“, ale spíše „citovou“ povahu.*“⁵⁰ Nevědomí muže je tedy ženské, zjemněné a oduševnělé, což zajišťuje rovnováhu psychiky jeho osobnosti. „*Anima jako archetyp vzniká stimulací biologických determinant stejně jako jejich kulturním formováním a potlačováním.*“⁵¹ a následně se vyvíjí podle toho, jaké má chlapec kontakty s ženskými postavami a matkou. Anima u muže funguje jako adaptační systém, který pomáhá muži vybrat ženy, se kterými by mohl být v trvalém vztahu. Jedná-li se ale o texty kolektivní reprodukce, jako jsou například mýty nebo pohádky, archetyp zde ve slabé a silné verzi nerozlišujeme, protože se jedná o texty univerzální. Tyto texty totiž vyjadřují ženskost a mužskost světa obecně. Symboly animy se vyskytují na pětistupňové škále od nejsyrovějších podob až po nejduchovnější. Od sexuálně dráždivé ženy, eroticky přitažlivé ženy, zralý a sofistikovaný ideál animy, zduchovnělé obrazy žen až po náboženské obrazy žen, které mají nejen duchovní, ale i tělesné kvality, jako je síla. Výše popsané pětistupňové schéma ovšem představuje spíše modelové zjednodušení. Archetyp animy má devatenáct vrstev:

1. TMA / SVĚTLO

Patří sem láska k půdovému, temnému původu. Cit vystupující z našich hlubin, který ozvláštňuje svět kolem nás. Archetyp v silné verzi je anima u muže. To je důvod, proč je jeho láska temného původu a je láskou pudovou. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly této vrstvy nevyskytují.

2. VODA / OHEŇ

Do této vrstvy patří například plamen v srdci, rosa, doušek pramenité vody nebo obraz milenky na vodní hladině. V Harry Potterovi a kameni murdců tyto symboly nejsou.

⁵⁰ EXNER, M. pozn., 10, s. 363.

⁵¹ EXNER, M. pozn., 10, s. 364.

3. MOŘE / POHYBUJÍCÍ SÍLY

Symboly v této vrstvě jsou například vodní víly, vlny nebo studánka. V Harry Potterovi a kameni mudrců takové symboly nejsou.

4. MĚSÍC / SLUNCE

S touto vrstvou je spojována měsíční víla. Už samotný pojem měsíc neboli luna v sobě nese ženský význam (lůna). Stejně tak se může anima objevovat v souvislosti se Sluncem. Harry Potter a kámen mudrců symboly této vrstvy neobsahuje.

5. ZEMĚ / NEBE

Obláček (souvislost s Nebem) nebo amina zakletá do skály (souvislost se Zemí) je symbolem v této vrstvě. Jsou to prvky nějak související se Nebem nebo se Zemí, nicméně Nebe nebo Země jako taková je symbol otcovský a mateřský. V Harry Potterovi a kameni mudrců takové symboly nejsou.

6. HLOUBKY / VÝŠKY

Anima zakletá nebo obsažená v hlubokém, temném přírodním útvaru, ke které je třeba se dostat cestou vzhůru, je symbolem této vrstvy. V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol nenajdeme.

7. POJÍMAJÍCÍ PŘÍRODNÍ ÚTVARY / SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI

Do této vrstvy patří anima zakletá do mateřského přírodního útvaru (jako je strom v lese). Patří sem překonávání překážek při cestě za animou. V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol není.

8. KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY

Symboly této vrstvy se v archetypu animy nevyskytují příliš často. Symbolem této vrstvy je přeměna lidí v předměty nebo neživou hmotu. Nejčastěji se jedná o sochu kopírující tvar lidského těla. Souvisí s matkou, jedná-li se o obsahující, duté předměty, komnatu, kde je ukrytý obraz animy, nebo o případ, kdy hrdina vstupuje do prostoru animy celou svou bytostí nebo když je jeho milénka výrazně větší. V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol není.

9. ROSTLINY

Mezi symboly této vrstvy patří bytost lidské podoby zakletá do nějaké rostliny. V Harry Potterovi a kameni mudrců najdeme tento symbol v jeho nedokončené podobě, a to ve chvíli, kdy **Harryho, Rona a Hermionu na cestě za kamenem mudrců začne pohlcovat Ďáblovo osidlo (rostlina) a oni musí překonat jeho sílu, aby je pustilo.** „*Hbitě vyskočila a snažila se dostat k vlhké zdi. Musela zápasit o každou píď, poněvadž v momentě, kdy dopadla, jí rostlina začala ovíjet své hadovité úponky kolem kotníků. Harrymu a Ronovu už popínává rostlina svými dlouhými přichytkami pevně spoutala nohy, aniž by si toho všimli. Hermiona se stačila vyprostit dřív, než ji rostlina stačila opravdu uchopit. Teď jenom zděšeně přihlížela, ak oba chlapci zápasí, aby ovíjivku ze sebe strhli, čím víc se však snažili vyprostit, tím těsněji a rychleji je obmotávala.*“⁵²

10. ZVÍŘATA

Holubice, labuť, srna, laň, pěnkava, sýkorka či jiná ženská zvířata jsou typickými symboly této vrstvy. Patří sem všechna ladná zvířata, která se vyznačují něhou. V tom případě se jedná o pozitivní animu. Může se ale také vyskytnout anima negativní, a to v podobě dravého zvířete ženského rodu, jako například liška nebo vlčice. Symbol animy v podobě zvířete znázorňuje pudovost. V Harry Potterovi a kameni mudrců tento symbol nenajdeme.

11. MYTICKÁ ZVÍŘATA

Zde se jedná o zvířata, do nichž byla zakleta anima s lidskou podobou (například žába nebo holubice). Další variantou jsou pak mluvící ženská zvířata (která mohou ovšem patřit také do archetypu matky). V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol není.

12. SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT

V knize *Struktura symbolična* se píše, že symboly tohoto typu jako erotické projekce animy nejsou známy. Nicméně v *Božské komedii* od Danta se objevuje Pegaseia, což je díky erotické inspiraci přechýlená verze Pegase. V Harry Potterovi a kameni mudrců takové symboly nejsou.

⁵² ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 256.

13. SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE

Anima se v této vrstvě vyskytuje v podobě například mořské panny nebo Sirén (napůl ženy a napůl ptáci). V Harry Potterovi a kameni mudrců se takový symbol nevyskytuje.

14. DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC

Zde se jedná o prokletou animu, která čeká na tělesné či duševní osvobození animem. V Harry Potterovi a kameni mudrců takový symbol není.

15. MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU

V této vrstvě se nachází postavy jako víly, rusalky, lesní panny nebo bludičky. Typické pro ně je, že ten, kdo je spatří, je polapen svou vlastní vášní, kterou vůči těmto stvořením vzplane. V Harry Potterovi a kameni mudrců nejsou přítomny takové symboly.

16. ŽENSKÝ PRAPŘEDEK

V této vrstvě se nachází eroticky působící ženský prapředek. V Harry Potterovi a kameni mudrců není žádný takový symbol.

17. ŽENSKÝ MONARCHA

V této vrstvě se jedná především o symboly princezen. Anima je v tomto případě v nerovném vztahu vůči Animovi, který bývá neurozeného původu a o Aminu se uchází. V Harry Potterovi a kameni mudrců se takový symbol neobjevuje.

18. STAŘENA

Projekce animy do postavy stařeny je spíše patologická a odpudivá forma, a proto není identifikována. V Harry Potterovi a kameni mudrců se nevyskytuje žádný takový symbol.

19. RODINNÝ OKRUH

Do této vrstvy patří dívky a ženy nepatřící do rodiny hrdiny. Ať už milenka, snoubenka, panna, manželka nebo vrstevnický heterosexuální protějšek. V Harry Potterovi a kameni mudrců se o symbol tohoto typu jedná v případě **Harryho kamarádky a spolužačky Hermiony**, kterou osvobodí před útokem trolla o Halloweenu (Hermiona je současně symbolem A4 ve vrstvě 2).

Tabulka 5 Archetyp animy (A5)

1.	SVĚTLO / TMA		
2.	OHĚŇ / VODA		
3.	POHYBUJÍCÍ SE SÍLY / MOŘE		
4.	SLUNCE / MĚSÍC		
5.	NEBE / ZEMĚ		
6.	VÝŠKY / HLOUBKY		
7.	SMĚROVÁNÍ K CILI / POJÍMAJÍCÍ PŘÍR. UTVARY		
8.	KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY		
9.	ROSTLINY	1	Ďáblovo osídlo
10.	ZVÍŘATA		
11.	MÝTICKÁ ZVÍŘATA		
12.	SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT		
13.	SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE		
14.	DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC		
15.	MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU		
16.	ŽENSKÝ PRAPŘEDEK		
17.	ŽENSKÝ MONARCHA		
18.	STAŘENA		
19.	RODINNÝ OKRUH	1	Hermiona

5.2.3 Archetyp anima (A6)

Animus se odštěpuje z archetypu otce. Je protikladem animy. Stejně jako anima je i animus podle Junga dvojího typu, a to vědomý u muže a jako jako entita kolektivního nevědomí ženy. To způsobuje, že animus u muže archetypem ve slabé verzi, kdežto u ženy ve verzi silné. U ženy představuje animus „*tu část její psychiky, která je charakterizována jako chaotické puzení k smyslu bytí. Ženino nevědomí nemá tedy „citovou“, ale spíše „duchovní“ povahu.*“⁵³ Nevědomí ženy je tedy ve svém jádru racionalizované, mužské, což zaručuje rovnováhu psychiky její osobnosti. Obdobně jako u animy vzniká animus „*stimulací biologických determinant stejně jako jejich kulturním formováním a potlačováním*“⁵⁴ a následně se vyvíjí podle toho, jaké má dívka kontakty s mužskými postavami a otcem. Animus u ženy funguje jako adaptační systém, který pomáhá ženě vybrat muže, se kterými by mohla být v trvalém vztahu. Jedná-li se ale o texty kolektivní reprodukce, jako jsou například mýty nebo pohádky, archetyp ve slabé a silné verzi zde nerozlišujeme, protože se jedná o texty univerzální. Tyto texty totiž vyjadřují ženskost a mužskost světa obecně. Symboly anima se vyskytují na pětistupňové škále od nejsyrovějších podob až po ty nejduchovnější od atletického siláka kulturistického typu, romantického muže jako tělesného ideálu, zralý ideál anima, zduchovnělých obrazů mužů až po jejich náboženské obrazy. Výše popsané pětistupňové schéma ovšem představuje spíš modelové zjednodušení. Archetyp anima má devatenáct vrstev:

1. SVĚTLO / TMA

Světlo u archetypu anima je symbolem rozumu a ducha prosvětlujícího svět, a tím umožňující ho pochopit. Animus jako archetyp ve své silné verzi se vyskytuje jen u ženy, to znamená, že světlo představuje lásku, kterou muž v ženě vzbuzuje. Je-li přítomna v srdci ženy láska, svět je jasný. Když láska přítomná není, zavládne temnota. V Harry Potterovi a kameni mudrců se vyskytuje **záblesk zeleného světla, který doprovází smrtící kletbu**. Je zmíněno, že Harryho matka obětovala svůj život pro něho a svou láskou mu poskytla ochranu. Mohlo by se tedy jednat o symbolické znázornění této ochrany v podobě světla přítomného v jejím srdci a provázejícího její smrt.

⁵³ EXNER, M., pozn. 10, s. 376.

⁵⁴ EXNER, M., pozn. 10, s. 377.

2. OHEŇ / VODA

Symbol ohně v této vrstvě představuje především moc Ducha. Tuto vrstvu reprezentuje také sexuální touha, plamen v srdci, který zažehne k milenci, nebo obraz milence na vodě. Oba obrazy ve dvojici oheň – voda tedy mohou být výrazem lásky. Láska jako oheň nebo láska jako živoucí voda. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly v této vrstvě nevyskytují.

3. POHYBUJÍCÍ SÍLY / MOŘE

Vzduch jako takový chápeme jako mateřskou látku. Je-li ale vzduch v pohybu, naznačuje oplodňující erotickou aktivitu. Patří sem například rozbouřené moře. Samotné moře spadá do archetypu matky, ale je-li rozbouřené, obsahuje otce nebo také anima. **Rozbouřené moře** se v Harry Potterovi a kameni mudrců objevuje ve chvíli, kdy se Dursleyovi s Harrym skrývají před útoky dopisů v chatči uprostřed moře během bouřky.

4. SLUNCE / MĚSÍC

V této vrstvě se znovu projevuje Duch. Je zde souvislost s archetypem matky a otce. Do podoby anima se přetváří ve chvíli, kdy se animus uchází o animu. Zde symboly přecházejí do erotické úrovně. Do této vrstvy patří například Měsíčník. V Harry Potterovi a kameni mudrců takové symboly nejsou.

5. NEBE / ZEMĚ

V této vrstvě se animus objevuje jako mračno na nebi či jako pták (nejčastěji nějaký dravec) nebo může být naopak zakletý do kamene či jiné horniny představující Zemi, odkud ho musí osvobodit anima svou láskou. Animus však není samotné Nebe nebo samotná Země. V Harry Potterovi a kameni mudrců se takový symbol nevyskytuje.

6. VÝŠKY / HLOUBKY

Vznášení se a výšky jsou vlastním projevem anima. Lidé nejsou ovšem pro létání vybaveni, jako například ptáci. Toto nebezpečí, jaké pro člověka představuje létání, znázorňuje mýtus o Íkarovi, který se snaží pokořit lidské hranice a vystoupat až ke Slunci. Zřítí se. Animus tedy nemůže ovládnout nebe a musí se mu pouze podřít (jako symbolickému Otci). Zaměříme-li se naopak na hloubky, pak takovéto symboly jsou situace, kdy animus proniká do hlubokých přírodních útvarů představujících

symbolické tělo Země, aby osvobodil vězněnou animu nebo přemohl Matku Zemi. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly v této vrstvě vyskytují v podobě hráčů famfrpálu, kteří létají na kouzelných košťatech, ale často při hře padají nebo ne vždy mají svá košťata dokonale pod kontrolou (jako **Harry při svém prvním zápasu**). Také **Neville Longbottom**, jehož první hodina létání nedopadla dobře, spadá do této vrstvy.

7. SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI / POJÍMAJÍCÍ PŘÍRODNÍ ÚTVARY

Činnosti anima, kterými proniká do světa symbolické matky, spadají do této vrstvy. Patří sem přemožení monstra (případně i otce). Úkoly anima jsou např. hledání smyslu, pronikání ve smyslu směřování k něčemu, hledání symbolického či skutečného otce. Patří sem obraz silnice, schodiště, žebřík či z nebe spuštěné lano. Spirála a točité schodiště jsou vyjádřením dynamického charakteru těchto činností a bezprostředně souvisí s archetypem Self. Spadá sem i situace, kdy animus proniká do pojímajících přírodních útvarů (les). Evoluční psychologie vidí překonávání překážek animem jako součást dvoření se animě, která to od něj očekává. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symboly této vrstvy objevují. **Když Harry s kamarády přijdou na to, jak projít kolem tříhlavého psa k padajícím dveřím (přemožení monstra)**, v průběhu celé knihy se snaží přijít na to, **kdo je Nicolas Flamel, co je uloženo ve škole a kdo je zodpovědný za přítomnost horského trolla ve škole**. Všechny tyto činnosti směřují k cíli, který je na konci knihy naplněn. Na bradavickém hradě je **množství pohyblivých schodišť**, která jsou symbolem cesty za záhadami zde přítomnými. Jejich schopnost pohybu znázorňuje možnost sejít z cesty a být ošálen. V průběhu celé knižní série se Harry dozvídá víc a víc ze života svých rodičů, **jeho činy jsou tak rovněž hledáním otce**. Animus není jen Harry Potter, ale i **profesor Snape**. Ten také směřuje k cíli a pátrá po příčinách událostí, i když se to projeví až na konci. V tomto smyslu je animem i **profesor Quirrell**, který se snaží odvést pozornost při své cestě k získání kamene mudrců.

8. KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY

Mezi symboly této vrstvy patří protáhlé, falické předměty, které ale nemají pouze sexuální význam, ale také význam mocenského či duchovního nároku. Častým symbolem tohoto typu je koruna prince (koruna krále je naproti tomu otcovský symbol). V Harry Potterovi a kameni mudrců se vyskytuje takový symbol v podobě **šachových figur**, kterými musí Harry, Ron a Hermiona hrát, aby se dostali dál v cestě za kamenem

mudrců. „... kouzelnická verze šachů, v níž jsou figury oživené a pod vedením hráčů bojují o každé pole na šachovnici. Každá figura má vlastní jasně definovanou osobnost. Některé jsou násilněji založené než jiné, mnohé dorážejí na nezkušeného hráče, hádají se s ním a pokoušejí se mu nařizovat, kam je má na šachovnici poslat.“⁵⁵ Tyto šachy, kterými trojice kamarádů hraje, jsou obrovské, mocně působící, mající bránit kámen, a jsou jimi nakonec přemožené. **Klíč od trezoru v Gringottově bance** znázorňuje nárok jeho držitele na poklad. Také sem patří **kouzelnické hůlky** ve smyslu jejich moci v ruce čaroděje (současné symboly A3 ve vrstvě 8).

9. ROSTLINY

Animus v podobě rostlin se objevuje například jako Strom poznání ve Starém zákoně, posvátný fikovník starých židů, který evangelia demonizovala, nebo ševelící dub, ze kterého byly ve starém Řecku odposlouchávány věštby. Jedná se o rostliny disponující svým vlastním duchem, například naříkající stromy, duchové v podobě stromů apod. V Harry Potterovi a kameni mudrců se takové symboly neobjevují.

10. ZVÍŘATA

Do této vrstvy archetypu anima patří mužská zvířata, která člověka inspirují, pomáhají mu a umožňují mu zažít duchovno a jeho projekci. Jsou symbolem animálních lidských pudů. Jedná se například o hada, vlka, tygra, lva či medvěda (v závislosti na tom, v jaké se pohybujeme kultuře). Páv ztělesňuje anima. Ztělesnění anima v podobě zvířete je jakákoli kombinace jezdec – zvíře. V Harry Potterovi a kameni mudrců se nevyskytuje tento symbol.

11. MYTICKÁ ZVÍŘATA

Příkladem symbolů této vrstvy je pták fénix nebo jeho odvozenina pták ohnivák často zobrazován jako pták podobný pávu (viz předchozí vrstva). Ve starověkém Řecku byl symbolem tohoto typu delfín. Patří sem každé zvíře mužského rodu, které mluví. V Harry Potterovi a kameni mudrců je **mluvící had**, se kterým se Harry baví při návštěvě zoo, dále se tento symbol vyskytuje v náznaku, a to v podobě **péra ptáka fénixe**, které se nachází jak v kouzelnické hůlce Harryho, tak i jeho rivala, lorda Voldemorta. Je to znázornění boje o moc dvou animů.

⁵⁵ ARK, S. V. *Lexikon: Neautorizovaný průvodce příběhy Harryho Pottera a souvisejícími prameny*. 1. vyd. Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-353-3. s. 150–151.

12. SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT

Jakékoli spojování různých částí mužských zvířat je symbolem této vrstvy. Spadá sem bájný Pegas nebo jednorožec. V Harry Potterovi a kameni mudrců se symbol této vrstvy vyskytuje. Je zde **jednorožec**, kterého zabijí Voldemort, aby přežil, dále pak **Gryf**. „*Gryfové jsou kouzelní tvorové, částečně lvi a částečně orli. Jejich pravlastí je Indie, kde hlídali obrovské zlaté poklady.*“⁵⁶ ... „*jsou nesmírně populární, protože mají četné ctnosti a žádné špatné vlastnosti. K jejich ctnostem patří zejména ostražitost, odvaha a síla. Přesně tyto vlastnosti ztělesňuje i zakladatel Bradavic, jehož jméno je od tohoto tvora odvozeno, Godric Nebelvír neboli Gryffindor, a vyznačují se jimi i žáci nebelvírské koleje.*“⁵⁷

13. SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE

V této vrstvě se nachází takové entity, jaké spojují mužské zvíře s člověkem. Typickým příkladem jsou křesťanští ďáblové a čerti z pohádek. Patří sem ale také andělé či bůh lásky Amor. V Harry Potterovi a kameni mudrců se takové symboly nevyskytují.

14. DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC

Deformity poukazují na méněcennost hrdiny. Příkladem deformovaného anima je zlosyn nebo čaroděj často se objevující v pohádkách. Do této vrstvy rozhodně patří **lord Voldemort**, který ztratil tělo poté, co byl přemožen malým Harrym Potterem. „*Byl křídově bílý, zlobně v něm žhnuly rudé oči a místo nosních dírek měl dvě úzké štěrbinny jako had.*“⁵⁸ Patří sem také **Harry Potter**, který vyvázl ze zápasu s jizvou na čele ve tvaru blesku (rovněž archetyp A4 ve vrstvě 2, 6, 8, 14, 15, 17, 19 a A6 ve vrstvě 15 a 19).

15. MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU

V této vrstvě se vyskytují symboly anima v největším počtu. Jedná se nejčastěji o čaroděje, vodníky, lesní duchy. V křesťanství je takovým symbolem například Ježíš Kristus nebo démon jakožto temný aspekt této vrstvy. Do této vrstvy zařadíme **profesora Albuse Brumbála**. „*Mnozí ho považují za největšího kouzelníka moderní doby. Brumbál obzvlášť proslul svým vítězstvím nad zlým černokněžníkem*

⁵⁶ COLBERT, D. pozn., 26, s. 52.

⁵⁷ COLBERT, D. pozn., 26, s. 54.

⁵⁸ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 270.

*Grindwaldem v roce 1945, objevem dvanácti způsobů použití dračí krve,...*⁵⁹ (současné symboly A3 vrstvy 15, 17, 18 a A6 vrstvy 18). **Harry Potter** je také symbolem této vrstvy (současné také A4 ve vrstvě 2, 6, 8, 14, 15, 17, 19 a A6 ve vrstvě 14 a 19). Mezi symboly této vrstvy patří stejně tak **lord Voldemort** (negativní animus), **profesor Snape** (rovněž symbol A3 vrstvy 15) a **Harryho otec**, kteří bojovali a (v průběhu série nakonec oba) padli v zájmu dobra. Další takovou postavou je **Nicolas Flamel** – alchymista a Brumbálův přítel, který se proslavil mnoha objevy včetně vynálezu kamene mudrců. Patřili by sem i **skřeti** střežící trezory v Gringottově bance.

16. MUŽSKÝ PRAPŘEDEK

V této vrstvě se vyskytuje animus jakožto prapředek rodu nebo individuálního jedince. Tyto symboly mají velmi blízko k archetypu otce. V Harry Potterovi a kameni mudrců nalezneme ony symboly v podobě **Salazara Zmijozela** a **Godrika Nebelvíra** – dvou z celkových čtyř zakladatelů bradavické školy, z nichž každý disponoval vlastnostmi, které jsou nyní v těchto kolejích žádány. Jsou tedy svým způsobem předky nynějších žáků, kteří mají také vlastnosti, pro které byli do kolejí zařazeni.

17. MUŽSKÝ MONARCHA

Aplikujeme-li anima na krále, jedná se o symbol tohoto typu. Stejně jako u předchozí vrstvy je i zde patrná blízkost k archetypu otce. Princ přebírající vládu poté, co dokončil svůj úkol, je tímto symbolem podobně jako všechny případy, kde se klade důraz na následnictví. V Harry Potterovi a kameni mudrců se takový symbol neobjevuje.

18. STAŘEC

Moudrý stařec je příkladem pozitivního anima (souvisí ale i s archetypem otce). „*Moudrý stařec se vyskytuje často v pohádkách, kde hrdinovi klade otázky, zkouší ho a radí mu. Má přitom nadpřirozený vhled do běhu věcí a disponuje kouzelnými prostředky; jeho morální vlastnosti jsou vysoce pozitivní.*“⁶⁰ Tato charakteristika přesně vystihuje postavu **Albuse Brumbála**. „*Doufám, že jsi už pochopil, co to zrcadlo dělá?*“ „.... „*Takže si už dokážeš domyslet, co nám všem Zrcadlo z Erisedu ukazuje?*“ *Harry zavrtěl hlavou. „Vysvětlím ti to. Nejšťastnějšímu člověku na zemi by Zrcadlo z Erisedu mohlo sloužit jako docela obyčejné zrcadlo; kdyby se do něj podíval, uviděl by*

⁵⁹ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 99–100.

⁶⁰ EXNER, M., pozn. 10, s. 391.

sám sebe takového, jaký je. Ted' už chápeš?“⁶¹ I on je zároveň symbolem archetypu otce (A3, vrstvy 15, 17, 18 a A6 vrstvy 15).

19. RODINNÝ OKRUH

Do této vrstvy patří mužské postavy, které nepatří do rodiny animy. Milenec, snoubenec, manžel, cizinec, svůdce a jiný a heterosexuální vrstevnický protějšek. Budeme-li za animu považovat Hermionu, která byla zachráněna svými kamarády před horským trollem, pak animus této vrstvy bude **Harry** (současně A4 ve vrstvě 2, 6, 8, 14, 15, 17, 19 a A6 ve vrstvě 14 a 15) a **Ron**, kteří ji zachránili.

⁶¹ ROWLINGOVÁ, J. K., pozn. 16, s. 198.

Tabulka 6 Archetyp anima (A6)

1.	SVĚTLO / TMA	1	záblesk zeleného světla
2.	OHEŇ / VODA		
3.	POHYBUJÍCÍ SE SÍLY / MOŘE	1	rozbourané moře
5.	NEBE / ZEMĚ		
6.	VÝŠKY / HLOUBKY	2	Harry padající z koštěte, Neville na koštěti
7.	SMĚŘOVÁNÍ K CÍLI / POJÍMAJÍCÍ PŘ. ÚTVARY	8	jak přemoci Chloupka, co je ukryto ve škole, Snape stopující Quirrella, kdo je Nicolas Flamel, Quirrell usilující o kámen kdo pustil trola, pohyblivá schodiště, Harry hledající otce
8.	KULT. ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY	3	šachové figury, klíč od trezoru, kouzelnická hůlka
9.	ROSTLINY		
10.	ZVÍŘATA		
11.	MÝTICKÁ ZVÍŘATA	2	mluvicí had v zoo, péra ptáka fénixe
12.	SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT	2	jednorožec, gryf
13.	SYNKREZE ČLOVĚK – ZVÍŘE		
14.	DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC	2	Voldemort, Harry Potter
15.	MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU	7	Albus Brumbál, profesor Snape, Harry Potter, Harryho otec, Voldemort, skřeti, Nicolas Flamel
16.	MUŽSKÝ PRAPŘEDEK	2	Salazar Zmijozel, Godric Nebelvír
17.	MUŽSKÝ MONARCHA		
18.	STAŘEC	1	Albus Brumbál
19.	RODINNÝ OKRUH	2	Harry Potter, Ron Weasley

Tabulka 7 Souhrnná tabulka symbolů všech archetypů

	ARCHETYPY						CELKEM (vrstvy)
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	
VRSTVY							
1. SVĚTLO / TMA	1			2		1	4
2. OHĚŇ / VODA		3	1	2			6
3. POHYBUJÍCÍ SE SILY / MOŘE		1	3			1	5
4. SLUNCE / MĚSÍC		1					1
5. NEBE / ZEMĚ		2					2
6. VÝŠKY / HLOUBKY		1	2	1		2	6
7. SMĚROVANI S CILÍ / POJÍMAJÍCÍ PŘ. UTVARY	1	1	1			8	11
8. KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY	3	6	7	1		3	20
9. ROSTLINY					1		1
10. ZVÍŘATA	1	2	5				8
11. MYTICKÁ ZVÍŘARA	1	1	1	1		2	6
12. SYNKREZE RŮZNYCH ZVÍŘAT						2	2
13. SYNKREZE ČLOVĚK - ZVÍŘE							
14. DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC			1	2		1	4
15. MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU	4	5	7	1		8	25
16. PRAPREDEK	2					2	4
17. MONARCHA			1	1			2
18. PRARODIČ (A1-A4) / STAŘENA (A5) / STAŘEC (A6)			1			1	2
19. RODIČ (A1-A4) / RODINNÝ OKRUH (A5-A6)		5	3	3	1	2	14
CELKEM V ARCHETYPECH	13	28	33	14	2	33	

Tabulka 8 Souhrnná tabulka symbolů všech archetypů (bodová)

		ARCHEITYPY						
		A1	A2	A3	A4	A5	A6	CELKEM (vrstvy)
	VRSTVY							
1.	SVĚTLO / TMA	*			**		*	****
2.	OHEŇ / VODA		***	*	**			*****
3.	POHYBUJÍCÍ SE SÍLY / MOŘE		*	***			*	*****
4.	SLUNCE / MĚSÍC		*					*
5.	NEBE / ZEMĚ		**					**
6.	VÝŠKY / HLOUBKY		*	**	*		**	*****
7.	SMĚROVÁNÍ S CÍLI / POJÍMAJÍCÍ PŘ. ÚTVARY	*	*	*			*****	*****
8.	KULTURNÍ ARTEFAKTY A PŘEDMĚTY	***	*****	*****	*		***	*****
9.	ROSTLINY					*		*
10.	ZVÍŘATA	*	**	*****				*****
11.	MYTICKÁ ZVÍŘARA	*	*	*	*		**	*****
12.	SYNKREZE RŮZNÝCH ZVÍŘAT						**	**
13.	SYNKREZE ČLOVĚK - ZVÍŘE							
14.	DEFORMACE TĚLA A DEFORMITY VŮBEC	****	*****	*	**		*	****
15.	MYTICKÉ POSTAVY S LIDSKOU PODOBOU		*****	*****	*		*****	*****
16.	PRAPŘEDEK	**					**	****
17.	MONARCHA			*			**	**
18.	PRARODIČ (A1-A4) / STAŘENA (A5) / STAŘEC (A6)			*			*	**
19.	RODIČ (A1-A4) / RODINNÝ OKRUH (A5-A6)		****	***	***	*	**	*****
		*****	*****	*****	*****	**	*****	*****
		*****	*****	*****	*****	*****	*****	*****
		*****	*****	*****	*****	*****	*****	*****
		*****	*****	*****	*****	*****	*****	*****
		*****	*****	*****	*****	*****	*****	*****
	CELKEM V ARCHEITYPECH							

6. Závěrečná interpretace výsledků symbolické analýzy

Nejvíce symbolů nalezneme v archetypu Animus (33) a v archetypu otce (33) a matky (28). Symboly archetypu animus jsou takové symboly, které nějakým způsobem vyjadřují pudovost, hrdinství, neohroženost a vznikají odstěpením z archetypu otce. Animus je častý proto, že je to příběh o hrdinovi, který putuje za nějakým cílem (získání kamene mudrců, porážka nepřítele, nalezení sebe sama apod.). Ať už je hrdina kladný (Harry), či záporný (Voldemort), vždy se snaží uniknout smrti a překonávat různé překážky na cestě za svým cílem. Voldemort pomocí krve jednorozce, pobýváním v těle jiných lidí a následně plánovanou krádeží životadárného kamene mudrců a Harry už od počátku bojem proti vrahu Voldemortovi, který usiluje o jeho smrt, a Harry mu vzdoruje. V průběhu příběhu si Harry uvědomuje, že je víc než jen malý, hubený a brýlatý chlapec šikanovaný svým bratrancem. Zjišťuje, že jeho úlohou v kouzelnickém světě je zabránit Voldemortovi v získání moci, a objevuje svou vlastní důležitost a smysl svého jednání. Tento model je typický pro klasické pohádky a mýty. Hrdina bývá zpočátku obyčejný člověk, který se zdokonaluje na své cestě za hledáním něčeho nebo někoho.

Během příběhu se hrdina vyvíjí, jak je také patrné z kombinace symbolů v rodičovském archetypu. Rodičovské archetypy vyjadřují naši zkušenost s mateřským či otcovským chováním. Mohou mít pozitivní i negativní podobu. Hrdina se snaží vymanit z vlivu symbolických rodičů bojem proti nim (Harryho teta) nebo v nich (místnosti za padajícími dveřmi), ale nedokáže to úplně. Jiné rodičovské symboly ho naopak ochraňují. Takových se zde vyskytuje většina (bradavický hrad, podobizna Buclaté dámy, Harryho matka apod.). Hlavní boj se odehrává na konci knihy v podzemních prostorech za padacími dveřmi a Harry v těchto místech porazí Voldemorta. Může se tedy jednat o symbolické odpoutání se od matky a postavení se na vlastní nohy. Boj sice vyhraje, ale ztratí vědomí a je vynesena ven. Nedokáže to tedy úplně. Stejně tak vymanění se z vlivu tety a vstup do světa kouzel je pro Harryho výhrou nad mateřským symbolem, který jeho teta představuje. Je nutno stále na sobě pracovat, než bude Harry schopen zbavit se jejího vlivu. To se podaří v posledním díle série, kdy Harry dovrší plnoletosti. Zde končí i ochrana, kterou mu poskytla vlastní matka. Ta ho sama ochránila před smrtí v době, kdy byl malý, bezbranný a nedokázal se bránit sám. Tato skutečnost je ještě zdůrazněna na začátku knihy tím, že Harryho šikanuje i jeho

nekouzelnický bratranec. Za rok svého pobytu v Bradavicích se ale naučí mnoho věcí a už se dovede bránit sám, i když pomoc mateřských symbolů je stále částečně přítomna (mateřká ochrana reprezentovaná schopností zneškodnit útočníka dlaněmi, neviditelný plášť skrývající před nepřáteli). Barvy školních kolejí patří mezi symboly archetypu matky, znamená to tedy, že škola také plní ochrannou funkci.

Symboly archetypu otce se vyskytují také v kladné i záporné podobě, což lze vysvětlit obdobně jako u symbolů archetypu matky. Harry zvítězí např. nad horským trollem, čímž spolu s kamarádem Ronem vysvobodí Hermionu. Jedná se o typické vysvobození animy hrdinou, a tudíž o vítězství anima nad symbolickým otcem. Tím se stává „dospělým“ a definitivně potvrzuje své schopnosti bránit se. Trolle ale nezabije a jenom omráčí, stejně tak jako definitivně nezničí ani Voldemorta. To značí, že není zatím silný úplně. Jiné otcovské symboly, jako je profesor Brumbál, Hagrid, profesor Snape nebo kentauři, ho neustále ochraňují. Tato ochrana také z velké části pomine v průběhu série, například když profesor Brumbál zemře a Harry se bude muset daleko víc spolehnout sám na sebe. Ani zde tedy není proces odpoutání se od rodiče zatím kompletní.

Symboly v archetypu dítěte ve většině případů nějak souvisí s Harrym. Symboly tohoto archetypu se vyskytují převážně v antropomorfní podobě. Dítě symbolizuje obnovu a naději. Je to nejspíš proto, že je zde spojitost s náboženskými mýty, které Harryho postava reprezentuje, a také proto, že se kniha zabývá právě vývojem dítěte a jeho zdokonalováním se v nově objeveném světě kouzel. Harry symbolizuje naději pro kouzelníky.

Výrazně menší počet symbolů v archetypu animy je způsoben patrně tím, že se jedná o příběh jedenáctiletých dětí a není zde zatím přítomna erotická touha, jejímž předmětem by byla anima a která je typická právě pro symboly jejího archetypu. Je tedy očividné, proč se daleko výraznější počet symbolů nachází v archetypu matky. Anima se z matky odstěpuje, ale narozdíl od ní se vyznačuje právě přítomností erotické touhy.

Z hlediska vrstev se největší počet symbolů vyskytuje ve vrstvách Mýtické postavy s lidskou podobou (25), Kulturní artefakty a předměty (20) a Rodič/Rodinný okruh (14). Je tomu tak nejspíš proto, že se příběh odehrává převážně v jiném než skutečném světě naší každodenní reality a vyskytuje se v něm mnoho postav s nadpřirozenými schopnostmi. Většina postav jsou lidé s kouzelnickým nadáním, a proto patří do této kategorie nejvíce symbolů. Příběh se odehrává ve fiktivním světě, kde se kromě

mýtických postav vyskytuje také mnoho kouzelných předmětů, které pomáhají hrdinům v jejich konání, oddělují jejich svět od světa reálného nebo o ně je usilováno. Proto je druhá nejčetnější skupina symbolů z vrstvy Kulturní artefakty a předměty. Symboly ve vrstvě Rodič jsou početné patrně z toho důvodu, že celá série knih o Harrym Potterovi pojednává o prvotní ztrátě rodičů a jejich následném hledání. Na cestě za hledáním ztracených rodičů se objevuje mnoho postav či míst, které rodiče nahrazují a zastupují. Jedním z důvodů, proč tomu tak je, může být také to, že sama autorka knihy J. K. Rowlingová přišla o matku ve věku svých patnácti let, a tudíž ji její ztráta musela silně zasáhnout stejně jako Harryho Pottera. Sama říká, že lituje toho, že si její matka nestihla Harryho Pottera přečíst, Rowlingová knihu psala v době, kdy už její matka byla těžce nemocná. Je tedy možné, že se zde odráží právě pocit ztráty, který cítil nejen Harry ve svém kouzelnickém světě, ale i sama autorka ve světě reálném. Ostatně „Joanne vždycky přiznávala, že na ni smrt její matky hluboce dolehla. Ovlivnilo to nejen její další život, ale i další osudy kouzelníka Harryho, který zatím odpočíval v lepenkové krabici.“⁶² „Joanne složila své matce největší literární poklonu v kapitole o Zrcadle z Erisedu... přiznává: „Když jsem tu kapitolu po sobě četla, zjistila jsem, že Harrymu přisuzuju vlastní pocity při vzpomínce na maminku“.⁶³

Nejméně symbolů se objevuje ve vrstvách Světlo/Tma, Oheň/Voda, Slunce/Měsíc nebo Nebe/Země. Jedná se převážně o vrstvy archaické. Z toho lze vyvodit závěr, že Harry Potter a kámen mudrců téměř neobsahuje archaické symboly, ale je zde naopak posun směrem k modernitě a vyšším symbolickým vrstvám. Dalo by se tedy říct, že se jedná o dílo kombinující archaické struktury, které vidíme v silném zastoupení archetypu dítěte, ale zároveň o dílo, které samo sebe posouvá do nemytologické roviny tím, jak je zasazeno do moderního období a symboly nejhlubších archaických vrstev jsou zastoupeny málo.

⁶² SMITH, S., pozn. 2, s. 92.

⁶³ SMITH, S., pozn. 2, s. 93.

7. Závěr

Z výsledků analýzy symbolů a z jejich závěrečné interpretace vyplývá, že se v knize Harry Potter a kámen mudrců vyskytuje nejvíce symbolů archetypu anima, otce, matky a dítěte. Animus je významně zastoupen z důvodu, že se jedná o hrdinský typ mýtu. Otec a matka se objevují, protože je kladen důraz na úlohu rodičů v příběhu a souvisí to i s věkem hrdiny, který se na rodiče pořád ještě částečně spoléhá a není zralý natolik, aby mohl být nezávislý. Častý výskyt symbolů v archetypu dítěte naznačuje, že se jedná o příběh převážně o dítěti. Tím se také vysvětluje velmi nízký počet symbolů v archetypu animy. Anima totiž souvisí s erotickou touhou, a tu zde vzhledem k dětskému ladění knihy téměř nenajdeme. Symboly v archetypu dítěte silně poukazují na náboženské mýty, a reprezentují tak vysokou míru archaičnosti. Posuzujeme-li to ale z hlediska vrstev, je naopak výskyt symbolů v nejhlubších a nejarchaičtějších symbolických vrstvách, jako je vrstva Světlo/Tma nebo Slunce/Měsíc, nízký, což naznačuje, že se dílo na druhou stranu posouvá do podoby moderní. Z hlediska vrstev jsou nejvíce zastoupeny Mýtické postavy s lidskou podobou a Kulturní artefakty a předměty. Dílo obsahuje tedy kombinaci archaického (archetyp dítěte v silném zastoupení) a zároveň se od archaického odklání k modernějším formám (např. nádraží patřící právě do vrstvy Kulturní artefakty a předměty, které působí až nemytologicky a moderně, přesto se jedná o symbol). Právě tato kombinace je pravděpodobně také důvodem, proč kniha slaví u čtenářů takový úspěch.

8. Seznam použitých zdrojů

ARK, S. V. et.al. *Lexikon: Neautorizovaný průvodce příběhy Harryho Pottera a souvisejícími prameny*. 1. vyd. Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-353-3.

COLBERT, D. *Kouzelný svět Harryho Pottera*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2002. ISBN 80-00-01058-5.

EXNER, M. *Afekt, sen a skutečnost v díle F. M. Dostojevského*. 1. vyd. Liberec: Bor, 2013. ISBN 978-80-87607-15-2.

EXNER, M. *Struktura symbolična v pohledu psychoanalytické literární vědy*. 1. vyd. Liberec: Bor, 2009. ISBN 978-80-86807-46-1.

HRABÁKOVÁ, L. *Úvod do kulturní antropologie*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 2013, ISBN 978-80-7494-001-9.

JUNG, M. *Kouzlo sebeuskutečnění: Harry Potter v nás*. 1. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0164-9.

KRONZEK, A. Z., KROMZEK, E. *Škola čarodějů: Průvodce magickým světem Harryho Pottera*. 1. vyd. Praha: Rybka Publishers, 2002. ISBN 80-86182-59-2.

SMITH, S. *Sen jménem Harry Potter: životní příběh J. K. Rowlingové*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2002. ISBN 80-242-0849-0.

ROWLINGOVÁ, J. K. *Harry Potter a kámen mudrců*, dotisk 6. vyd. Praha: Albatros nakladatelství, a.s., 2002. ISBN 80-00-01161-1.